

Seat No.	
----------	--

M.P. Ed. (Semester – I) (CBCS) Examination, 2017
Paper – I : PHYSICAL EDUCATION
Research Process in Physical Education and Sports Sciences

Day and Date : Thursday, 4-5-2017

Max. Marks : 70

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

- Instructions :** 1) Question No. 1 is **compulsory**. It should be solved in first **15 minutes** in Answer Book on Page No. 3. **Each** question carries **one** mark.
2) **All** questions are **compulsory**.
3) The candidates should read the original question in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

10

- 1) Sample is through _____
a) Population   b) Assumption   c) Questionnaire   d) All of these
- 2) In Experimental research _____ is used.
a) Interview   b) Questionnaire
c) Experimental design   d) All of these
- 3) _____ sources are accounts of an event that were not actually witnessed by the reporter.
a) Secondary   b) Primary   c) Both a and b   d) None of these
- 4) In _____ sampling the unit of the population are not selected.
a) Non-probability   b) Probability   c) a and b   d) All of these
- 5) The main aim of research is _____
a) acquiring knowledge
b) extending knowledge
c) analysis of facts and establish their relation
d) none of these
- 6) In research operational definitions are used for _____
a) revision   b) concept formation
c) precision   d) reliability
- 7) _____ of the following is not the component of research design.
a) Sample of the study   b) Tool of data collection
c) Research method   d) Report writing
- 8) Primary and secondary sources generally use in _____ research method.
a) Survey   b) Historical
c) Experimental   d) School survey
- 9) _____ method is not a nonprobability method of sampling
a) Purposive sampling   b) Quota sampling
c) Incidental sampling   d) Stratified sampling
- 10) There are _____ main research method.
a) two   b) three   c) five   d) six

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा.

१०

- १) नमुना निवड _____ मधुन घेतली जाते.
 अ) जनसंख्या   ब) गृहीतके   क) प्रश्नावली   ड) वरील सर्व
- २) प्रायोगिक संशोधनात _____ वापर केला जातो.
 अ) मुलाखत   ब) प्रश्नावली   क) प्रायोगिक अभिकल्प   ड) वरील सर्व
- ३) _____ साधने ही प्रत्यक्ष साक्षीदार नसताना प्रसंग कथन केलेली आहेत.
 अ) दुय्यम   ब) प्राथमिक   क) अ आणि ब   ड) यापैकी नाही
- ४) नमुना निवडीच्या _____ पद्धतीत जनसंख्येचे घटक निवडले जात नाहीत.
 अ) असंभाव्य   ब) संभाव्य   क) अ व ब   ड) वरील सर्व
- ५) संशोधनाचा _____ प्रमुख हेतू असतो.
 अ) नवीन ज्ञान प्राप्त करणे
 ब) ज्ञान कक्षांचे विस्तारीकरण
 क) घटनांचे विश्लेषण करून त्यातील संबंध प्रस्थापित करणे
 ड) वरीलपैकी नाही
- ६) संशोधनात कार्यात्मक व्याख्या _____ साठी वापरतात.
 अ) उज्जणी   ब) संकल्पना निर्माती   क) नेमकेपणा   ड) विश्वसनियता
- ७) पुढीलपैकी _____ ही बाब संशोधन आराखड्याचा घटक नाही.
 अ) अभ्यासासाठी निवडलेला नमुना   ब) माहिती संकलनाचे साधने
 क) संशोधन पद्धती   ड) अहवाल लेखन
- ८) प्राथमिक व दुय्यम स्रोतांचा सामान्यपणे _____ या संशोधन पद्धतीत उपयोग होतो.
 अ) सर्वेक्षण   ब) ऐतिहासिक   क) प्रायोगिक   ड) शालेय सर्वेक्षण
- ९) नमुना निवडीची _____ पद्धत असंभाव्य पद्धतीपैकी नाही.
 अ) सहहेतुक नमुना निवड   ब) निर्दिष्टांश नमुना निवड
 क) प्रासंगिक नमुना निवड   ड) स्तरीय नमुना निवड
- १०) संशोधनाच्या प्रमुख पद्धती _____ आहेत.
 अ) दोन   ब) तीन   क) पाच   ड) सहा

Seat No.	
----------	--

**M.P.Ed. (Semester – I) (CBCS) Examination, 2017
Paper – I : PHYSICAL EDUCATION**

Research Process in Physical Education and Sports Sciences

Day and Date : Thursday, 4-5-2017

Marks : 60

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Instructions : 1) *All questions are compulsory.*

2) *The candidates should read the original question in **English**.*

2. Answer the following question (**any one**) : **15**
- 1) Explain the importance of case study method.
  - 2) State the definition of survey method and explain the steps of school survey with examples.
3. Answer the following question (**any one**) : **15**
- 1) Discuss the need and importance of research in Physical Education.
  - 2) What is meant by sampling ? State its various types with examples.
4. Answer the following question (**any one**) : **15**
- 1) Write the name of different types of research and explain experimental research ?
  - 2) What are the statement of problem ? What to do research selecting the problem of research.
5. Answer the following question in brief (**any three**) : **15**
- 1) Qualities of good researcher
  - 2) Research report
  - 3) Foot note
  - 4) Scope of research.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा(कोणतेही एक) : १५
- १) व्यक्ति अभ्यास संशोधन पद्धतीचे महत्व लिहा.
  - २) सर्वेक्षण पद्धतीच्या व्याख्या सांगून शालेय सर्वेक्षणाच्या पायऱ्या उदाहरणासह स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) शारीरिक शिक्षणात संशोधनाची गरज व महत्व लिहा.
  - २) नमुना निवड म्हणजे काय ? नमुना निवडांचे प्रकार उदाहरणासह स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) संशोधनाच्या विविध प्रकारांची नावे लिहा आणि प्रायोगिक संशोधन पद्धती स्पष्ट करा.
  - २) समस्या विधान म्हणजे काय ? समस्या निवडताना संशोधकाने काय केले पाहिजे ?
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही एक): १५
- १) संशोधकाच्या अंगचे गुण
  - २) संशोधन अहवाल
  - ३) तळटिप
  - ४) संशोधनाची व्याप्ती.
-

SLR-Z – 2

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester – I) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Physiology of Exercise (Paper – II)

Day and Date : Saturday, 6-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 70

- Instructions :**
- I) **All questions are compulsory.**
  - II) **The candidates should read the original questions in English.**
  - III) **Q. No. 1 is compulsory. It should be solved in first 15 minutes in Answer Book on Page No. 3.**

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

10

- i) The aspect of respiratory system is
  - a) Lungs
  - b) Air sac
  - c) Trachea
  - d) Above all
- ii) The role of _____ is important in weight management.
  - a) Diet
  - b) Exercise
  - c) (a) and (b)
  - d) None of the above
- iii) ATP means
  - a) Anti Tri Phosphate
  - b) Adinosine Tri Phosphate
  - c) Anti Trouble Process
  - d) None of the above
- iv) Generally, the temperature maintained in human body is _____ Celsius.
  - a) 34°
  - b) 35°
  - c) 37°
  - d) 40°
- v) There is _____ litre ability to endure oxygen debt in the trained exercise player.
  - a) 18
  - b) 10
  - c) 8
  - d) 9
- vi) The father of oxygen debt is
  - a) Isaac Newton
  - b) James
  - c) Thomas Edison
  - d) A. V. Hill
- vii) The increase of lungs transport of air at exercise due to
  - a) Muscle contraction
  - b) Movement of joints
  - c) Sensation through medulla
  - d) Above all
- viii) Generally, the long breath takes _____ ml air in the lungs.
  - a) 1000
  - b) 3000
  - c) 5000
  - d) None of these
- ix) At resting period heart draws out the blood per minute is called
  - a) Vital capacity
  - b) Stroke volume
  - c) Cardiac output
  - d) None of these
- x) Human body gets energy from _____ while doing intense and short duration exercise.
  - a) Oxygen energy
  - b) Aerobic energy system
  - c) Anaerobic energy system
  - d) None of these

P.T.O.

मराठी रूपांतर

1. योग्य पर्याय निवडा :

10

- i) श्वसन संस्थेचा _____ हा घटक आहे.
 अ) फुफ्फुसे   ब) वायुकोश   क) श्वासनलिका   ड) वरील सर्व
- ii) वजन व्यवस्थापनात _____ ची भूमिका महत्वाची आहे.
 अ) आहार   ब) व्यायाम   क) (अ) आणि (ब)   ड) यापैकी नाही
- iii) ए.टी.पी. म्हणजे
 अ) अँटी ट्राय फॉस्फेट   ब) अँडिनोसीन ट्राय फॉस्फेट
 क) अँटी ट्रबल प्रोसेस   ड) यापैकी नाही
- iv) सर्वसाधारणपणे मानवी शरीरात तापमान नेहमी _____ अंश सेल्सीअस राखले जाते.
 अ) 34°   ब) 35°   क) 37°   ड) 40°
- v) व्यायामाचे प्रशिक्षण घेतलेल्या खेळाडूमध्ये _____ लीटर पर्यंत ऑक्सीजन ऋण सहन करण्याची क्षमता असते.
 अ) 18   ब) 10   क) 8   ड) 9
- vi) ऑक्सीजन ऋणचा जनक _____ आहे.
 अ) आयझॅक न्यूटन   ब) जेम्स
 क) थॉमस इडिसन   ड) ए.व्ही. हिल
- vii) व्यायामाचे वेळी फुफ्फुसांचे वायुवीजन _____ मुळे वाढते.
 अ) स्नायू आकुंचन   ब) सांध्याची हालचाल
 क) लंबमज्जेकडून श्वसनकेंद्राकडे संवेदना   ड) वरील सर्व
- viii) दीर्घ श्वास घेतल्याने फुफ्फुसात जास्तीत जास्त हवा साधारणपणे _____ मिली लीटर इतकी घेवू शकतो.
 अ) 1000   ब) 3000   क) 5000   ड) यापैकी नाही
- ix) विश्रांती दरम्यान एक मिनिटामध्ये हृदय मार्फत बाहेर टाकलेले रक्त याला _____ असे म्हणतात.
 अ) व्हायटल कर्पसिटी   ब) स्ट्रोक व्हॉल्यूम
 क) कार्डीयाक आउटपुट   ड) यापैकी नाही
- x) तीव्र व कमी वेळेसाठी केल्या जाणाऱ्या व्यायामासाठी मानवी शरीराला _____ उर्जा मार्फत उर्जा पुरविली जाते.
 अ) प्राणवायु   ब) वातपेशी
 क) वात निरपेक्षी   ड) यापैकी नाही

Seat No.	
-----------------	--

**M.P.Ed. (Semester – I) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Physiology of Exercise (Paper – II)**

Day and Date : Saturday, 6-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Marks : 60

Instructions : I) **All** questions are **compulsory**.
II) The candidates should read the original questions in **English**.

2. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- I) Explain the sliding filament theory of muscular contraction.
  - II) What is heart rate ? State the factors affecting heart rate.
3. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- I) Explain the relation between stimulants and sports performance.
  - II) Explain the oxygen debt with the examples in sports and games.
4. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- I) Explain the ventilation at rest and during exercise.
  - II) Explain the effect of exercises and training on the respiratory system.
5. Answer the following questions in brief (**any three**) : **15**
- I) Oxygen debt.
  - II) Effect of exercises on muscular system.
  - III) Training in cold climate.
  - IV) Types of muscle fiber.

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : 15
- I) स्नायु आकुंचनाची स्लाइडिंग फिलामेंट थेअरी स्पष्ट करा.
- II) हृदय दर म्हणजे काय ? हृदयाच्या दरावर परिणाम करणारे घटक सांगा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : 15
- I) उत्तेजक आणि क्रीडा प्राविण्य यातील संबंध स्पष्ट करा.
- II) प्राणवायुचे ऋण खेळातील उदाहरणासह स्पष्ट करा.
4. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : 15
- I) विश्रांती आणि व्यायामाच्या वेळचे वायुवीजन स्पष्ट करा.
- II) श्वसनसंस्थेवर व्यायाम आणि प्रशिक्षणाचा होणारा परिणाम स्पष्ट करा.
5. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) : 15
- I) प्राणवायुचे ऋण.
- II) स्नायुसंस्थेवर व्यायामाचा होणारा परिणाम.
- III) थंड वातावरणातील प्रशिक्षण.
- IV) स्नायू तंतूचे प्रकार.
-

SLR-Z – 3

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester – I) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Paper – III : Yogic Sciences

Day and Date : Tuesday, 9-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 70

- N.B. :**
- I) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
  - II) **All questions are compulsory.**
  - III) The candidates should read the original questions in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

10

- i) Asana is the _____ aspect of Patanjali's Ashtangyog.
a) first   b) second   c) third   d) fourth
- ii) Human body includes _____ thousand pulses.
a) thirty two   b) seventy two   c) eighty two   d) none of these
- iii) In Bhagwatgita the type of yoga is
a) Shaktiyog   b) Bhaktiyog   c) Karmyog   d) Dhyanyog
- iv) Mind and body are called _____ aspect in yoga.
a) individual   b) mixture   c) experimental   d) none of these
- v) Nauli is type of exercise for _____ muscle.
a) stomach   b) leg   c) hand   d) brain
- vi) The type of Shatkriyas
a) Dhayan   b) Tratak   c) Samadhi   d) Yam
- vii) Pranayam includes _____ aspects.
a) Rechak   b) Kumbhak   c) Purak   d) Above all
- viii) Pranayam is the _____ step in yog sadhana.
a) sixth   b) second   c) third   d) fourth
- ix) The linkage connecting external and internal yoga means
a) Dhyam   b) Pranayam
c) Type of exercise   d) None of these
- x) Kaivalyadham was established by
a) Shankaracharya   b) Maharshi Vyas
c) Kaivalyanand   d) None of these

P.T.O.

मराठी रूपांतर

1. योग्य पर्याय निवडा :

10

- i) आसन हे पतंजलीच्या अष्टांग योगाचे _____ अंग आहे.
 अ) प्रथम   ब) द्वितीय   क) तृतीय   ड) चतुर्थ
- ii) मानवी शरीरात _____ हजार नाड्या आहेत.
 अ) बत्तीस   ब) बहात्तर   क) बेऐशी   ड) यापैकी नाही
- iii) भगवतगीतेत योगाचा _____ प्रकार आहे.
 अ) शक्तियोग   ब) भक्तियोग   ड) कर्मयोग   ड) ध्यानयोग
- iv) योगात शरीर व मन यांना _____ घटक मानले जातात.
 अ) वैयक्तिकस्वरूपाचे   ब) संयुगाचे
 क) प्रयोगात्मक   ड) यापैकी नाही
- v) नौली हा _____ स्नायूसाठी असणारा व्यायाम आहे.
 अ) पोटाच्या   ब) पायाच्या   क) हाताच्या   ड) मेंदूच्या
- vi) षट्क्रियाचा प्रकार _____ आहे.
 अ) ध्यान   ब) त्राटक   क) समाधी   ड) यम
- vii) प्राणायामामध्ये _____ अंगाचा समावेश होतो.
 अ) रेचक   ब) कुंभक   क) पूरक   ड) वरील सर्व
- viii) योगसाधनेतील प्राणायाम ही _____ पायरी आहे.
 अ) सहावी   ब) दुसरी   क) तिसरी   ड) चौथी
- ix) बहिरंग आणि अंतरंग यांना जोडणारा दुवा म्हणजे _____ होय.
 अ) ध्यान   ब) प्राणायाम   क) व्यायाम प्रकार   ड) यापैकी नाही
- x) कैवल्यधामची स्थापना _____ यांनी केली.
 अ) शंकराचार्य   ब) महर्षी व्यास   क) कैवल्यानंद   ड) यापैकी नाही

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Semester – I) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Paper – III : Yogic Sciences

Day and Date : Tuesday, 9-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Marks : 60

N.B. : I) **All questions are compulsory.**
II) **The candidates should read the original questions in English.**

2. Answer the following questions (**any one**). **15**
- I) Explain the term 'Exercise' compare yogic exercises with non-yogic exercises.
II) Which are the different school of yoga ? Explain Ashtang Yog.
3. Answer the following questions (**any one**). **15**
- I) What is Mudra ? Explain the type of Mudra.
II) What is Pranayam ? Explain the type of Pranayam and the importance of Pranayam in Physical Education.
4. Answer the following questions (**any one**). **15**
- I) Explain the indetail Hatyoga and Rajyoga.
II) Explain the effect of yoga in respiratory and Nervous system.
5. Answer the following questions in brief (**any three**). **15**
- I) Technique and benefits of meditation.
II) Importance of yogic diet.
III) Importance of yoga for women.
IV) Surya Namaskar.

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : **15**
- I) शारीरिक हालचाल (व्यायाम) हि संज्ञा स्पष्ट करा. यौगिक व्यायामाची अयौगिक व्यायामाशी तुलना करा.
- II) योगाचे विविध संप्रदाय कोणते ? अष्टांग योग स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : **15**
- I) मुद्रा म्हणजे काय ते सांगून मुद्रांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- II) प्राणायाम म्हणजे काय ते सांगून प्राणायामाचे प्रकार सांगा व शारीरिक शिक्षणात त्याचे महत्व स्पष्ट करा.
4. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : **15**
- I) हठयोग आणि राजयोग थोडक्यात स्पष्ट करा.
- II) योगाचा श्वसनसंस्था आणि मज्जा संस्था यांच्यावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.
5. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) : **15**
- I) ध्यानाचे तंत्र आणि फायदे.
- II) योगिक आहाराचे महत्व.
- III) स्त्रीयांकरिता योगाचे महत्व.
- IV) सूर्यनमस्कार.
-

SLR-Z – 4

Seat No.	
----------	--

**M.P.Ed. (Semester – I) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION**

Test, Measurement and Evaluation in Physical Education (Paper – IV)

Day and Date : Saturday, 13-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 70

- N.B. :** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) **All questions are compulsory**.
3) The candidate should read the original question in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct answer :

10

- 1) Harvard step test is used for measuring
  - a) Muscular fitness
  - b) Cardiac fitness
  - c) Basic fitness
  - d) Physical fitness
- 2) In _____ Barrow constructed general motor ability test battery.
  - a) 1950
  - b) 1985
  - c) 1976
  - d) 1954
- 3) AAHPER Youth Fitness test was introduced in
  - a) India
  - b) America
  - c) Africa
  - d) Argentina
- 4) Johnson has prepared _____ test.
  - a) Volleyball
  - b) Basketball
  - c) Football
  - d) Badminton
- 5) Flexiomeasure instrument measures
  - a) Flexibility
  - b) Speed
  - c) Agility
  - d) Endurance
- 6) 12 minutes run-walk test is prepared by
  - a) Roger
  - b) Cooper
  - c) Miller
  - d) Johnson
- 7) J.C.R. test was constructed by
  - a) Barrow
  - b) Newton
  - c) Philips
  - d) Roger
- 8) Russel Lange has prepared _____ test.
  - a) Volleyball
  - b) Basketball
  - c) Football
  - d) Badminton

P.T.O.

- 9) Dyer has prepared _____ test.
 a) Tennis   b) Badminton   c) Fencing   d) All of these
- 10) Roger's test measures
 a) Motor educability   b) Physical fitness
 c) Skill ability in sports   d) Maximum muscular strength

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) हारवर्ड स्टेप चाचणी _____ मापण करले.
 अ) स्नायू तंदुरूस्ती   ब) हृदय तंदुरूस्ती
 क) मूलभूत तंदुरूस्ती   ड) शारीरिक तंदुरूस्ती
- २) _____ साली बारो ने शारीरिक पात्रता कसोटी तयार केली.
 अ) १९५०   ब) १९८५   क) १९७६   ड) १९५४
- ३) ऑपर युथ फिटनेस टेस्टचा परिचय _____ येथे झाला.
 अ) भारत   ब) अमेरिका   क) आफ्रिका   ड) अर्जेन्टिना
- ४) _____ कसोटी जॉन्सन ने मांडली.
 अ) व्हॉलीबॉल   ब) बास्केटबॉल   क) फुटबॉल   ड) बॅडमिन्टन
- ५) फ्लेझोमेझर या उपकरणाने _____ मोजतात.
 अ) लवचीकता   ब) वेग   क) चपलता   ड) दमदारपणा
- ६) १२ मिनीट धावणे -चालणे कसोटी _____ यांनी तयार केली.
 अ) रॉजर   ब) कुपर   क) मिल्लर   ड) जॉन्सन
- ७) जे. सी. आर चाचणी _____ यांनी तयार केली.
 अ) बारो   ब) न्युटन   क) फिलिप्स   ड) रॉजर्स
- ८) _____ कसोटी रूसेल लॅंग ने मांडली.
 अ) व्हॉलीबॉल   ब) बास्केटबॉल   क) फुटबॉल   ड) बॅडमिन्टन
- ९) _____ कसोटी डायर ने मांडली.
 अ) टेनिस   ब) बॅडमिन्टन   क) तलवारबाजी   ड) वरील सर्व
- १०) रॉजर्सच्या कसोटीने _____ मोजतात.
 अ) कारक प्रशिक्षण क्षमता   ब) शारीरिक क्षमता
 क) क्रीडा कौशल्य क्षमता   ड) कमीत कमी स्नायुंची ताकद

Seat No.	
-------------	--

**M.P.Ed. (Semester – I) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION**

Test, Measurement and Evaluation in Physical Education (Paper – IV)

Day and Date : Saturday, 13-5-2017

Marks : 60

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**

2) **The candidate should read the original question in English.**

2. What do you mean by test, measurement and evaluation ? Explain the importance of test and measurement in the field of Physical education. **15**

OR

Explain the criteria for selecting the test with suitable example.

3. Explain the procedures for conducting Harward step test. **15**

OR

Explain Newton Motor Ability Test.

4. Explain the Roger's Physical fitness index. **15**

OR

Explain Barrow Motor Ability Test.

5. Answer the following questions in brief (**any three**) : **15**

- a) Dyer Tennis Test.
- b) Friedel Field Hockey Test.
- c) Anthropometric Measurement.
- d) Miller Wallvolly Test.
- e) Johnson Basketball Test.

मराठी रूपांतर

२. कसोटी, मापन व मूल्यमापन म्हणजे काय ? शारीरिक शिक्षण क्षेत्रात कसोटी व मापनाचे महत्व लिहा. १५
- किंवा**
- कसोटी निवडीचे निकष योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा.
३. हारवर्ड स्टेप कसोटीचे आयोजन स्पष्ट करा. १५
- किंवा**
- न्यूटनची शारीरिक पात्रता कसोटी स्पष्ट करा.
४. रॉजर्स यांचे शारीरिक तंदुरूस्ती निर्देशांक स्पष्ट करा. १५
- किंवा**
- बारो यांची शारीरिक पात्रता कसोटी स्पष्ट करा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) : १५
- अ) डायर यांचे टेनिस परीक्षण.
- ब) फ्राइडेल यांचे हॉकीतील कौशल्य परीक्षण.
- क) अँथ्रोपोमिटीक मोजमाप.
- ड) मिलर यांची वॉलव्हॉली परीक्षण.
- इ) जॉन्सन बास्केटबॉल परीक्षण.
-

SLR-Z – 5

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester – I) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper – IV)
Sports Technology

Day and Date : Saturday, 13-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 70

- Instructions :** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) **All questions are compulsory**.
3) The candidate who indent to write in **marathi** should read **English** version also.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct Alternative :

10

- i) Hawkaye is used for analysis in _____
a) Football   b) Chess   c) Athlatics   d) Cricket
- ii) Which Foot wear is used to play Football ?
a) Jogging shoes   b) Spikes
c) Stud   d) Sandles
- iii) Playgrass is used to construct the play field of _____
a) Golf   b) Snooker   c) Hockey   d) Volleyball
- iv) Tennis played on _____ court.
a) Grass   b) Mud   c) Tar   d) Wooden
- v) Standard track is constructed with _____
a) Synthetic   b) Wood   c) Plastics   d) Stones
- vi) Which are the games played in Indoor and outdoor format ?
a) volleyball   b) hockey   c) basket ball   d) a and c both
- vii) Skate Board Wheels are made up of _____
a) Polyurethane   b) Polystyrene   c) Foam   d) Polymer
- viii) Plasticina indicator is used in _____ event.
a) 100 mts run   b) Shotput   c) High Jump   d) Long Jump
- ix) Ball feeder machine is used in _____
a) Hockey   b) Cricket   c) Golf   d) Basket ball
- x) Shin guard is used for protection in _____
a) Basket ball   b) Hand ball   c) Net ball   d) Foot ball

P.T.O.

मराठी रूपांतर

१. खालील योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) _____ खेलामध्ये हॉकआयचा वापर विश्लेषणासाठी केला जातो.
अ) फूटबॉल   ब) चेस्   क) अॅथलेटीक्स   ड) क्रिकेट
- २) फूटबॉल खेळताना पायात _____ पादत्राणे घातली जातात.
अ) जॉर्गींग शूस्   ब) स्पाईक्स   क) स्टड्   ड) सॅडल
- ३) _____ या खेलासाठी पॉतीग्रासचा वापर करून मैदान अच्छादित केले जाते.
अ) गोल्फ   ब) स्नुकर   क) हॉकी   ड) व्हॉलीबॉल
- ४) टेनिस हे _____ मैदानावर खेळले जाते.
अ) गवताळ   ब) चिखल   क) डांबरी   ड) लाकडी
- ५) प्रमाणित धावण ट्रॅक हा _____ पासून बनवता जातो.
अ) सिंथेटीक   ब) लाकूड   क) प्लास्टीक   ड) छडी
- ६) खालील _____ खल हे इनडोअर व आउटडोअर प्रकारात खेळला जातो.
अ) व्हॉलीबॉल   ब) हॉकी   क) बास्केटबॉल   ड) अ व ड दोन्ही
- ७) स्केटींगचे चाक्र _____ ने तयार केले जातात.
अ) पॉलीयुरीतेन   ब) पॉलिस्टाइरीन
क) फोम   ड) पॉलीमर
- ८) प्लास्टीसीन इंडीकेटरचा वापर _____ या क्रीडा प्रकारात होते.
अ) १०० मी. धावणे   ब) गोळाफेक   क) उंच उडी   ड) लांब उडी
- ९) बॉल फिडर हे मशीन _____ खेळाच्या सराणसाठी वापरले जातात.
अ) हॉकी   ब) क्रिकेट   क) गोल्फ   ड) बास्केट बॉल
- १०) शीन गार्डचा वापर _____ या खेलात संरक्षक साहित्य म्हणून दोती.
अ) बास्केट बॉल   ब) हॅन्डबॉल   क) नेटबॉल   ड) फूटबॉल

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Semester – I) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper – IV)
Sports Technology

Day and Date : Saturday, 13-5-2017

Marks : 60

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**

2) *The candidate who indent to write in **marathi** should read **English** version also.*

2. What do you mean by sports technology ? Explain its purpose. **15**

OR

List the modern surface of play field and explain any one.

3. Explain the use of computer and software in match analysis and coaching. **15**

OR

Explain the mechanism and advantages of serving machine in Tennis.

4. Explain the technological impact on sports. **15**

OR

List the sports equipments with nano technology and explain its advantages.

5. Write short note on **any three** of the following : **15**

i) Basket ball Feeder

ii) Foam

iii) Bowling machine in cricket

iv) Use of Floodlights in sports.

v) Neoprene.

मराठी रूपांतर

२. क्रीडा तंत्रज्ञानाचा अर्थ सांगून त्याचा हेतू स्पष्ट करा. १५
- अथवा**
- खेलातील आधुनिक मैदानांच्या प्रकाराची यादी करा व त्यापैकी कोणताही एक स्पष्ट करा.
३. संगणक व सॉफ्टवेअर या सामन्याचे विश्लेषण व क्रीडा मार्गदर्शनामध्ये होणाऱ्या वापराची माहिती स्पष्ट करा. १५
- अथवा**
- टेनिसच्या सरावासाठी वापरण्यात येणाऱ्या सर्व्हिंग मशीनच्या कार्यप्रणालीची माहिती द्या व त्याचे फायदे सांगा.
४. तंत्रज्ञानाचा खेलावर पडलेला प्रभाव स्पष्ट करा. १५
- अथवा**
- नॅनो तंत्रज्ञानाचा वापर असलेल्या क्रीडा साहित्याची यादी करा व त्याचे फायदे सांगा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) : १५
- १) बास्केटबॉल फिडर
  - २) फोम
  - ३) क्रिकेट मधील बॉलिंग मशीन
  - ४) फ्लडलाईट्सचा खेलातील वापर
  - ५) निओफ्रिन.
-

SLR-Z – 6

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Part – I) (Semester – I) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Recreation (Paper No. – I)

Day and Date : Thursday, 4-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Max. Marks : 50

- N.B. :** i) **All questions are compulsory.**
ii) **The candidates should read the original questions in English.**
iii) **Q. No. 1 is compulsory. It should be solved in first 15 minutes in Answer Book Page No. 3. Each question carries one mark.**

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

- 1) We see a circus, it is called _____ recreation.
a) visual   b) audio   c) audio-visual   d) none of these
- 2) The recreation for senior citizens is
a) wrestling   b) boxing   c) fencing   d) none of these
- 3) The theory of recreation is studied by
a) J.B. Nash   b) Comeas   c) Dr. Mukharji   d) Dr. Willson
- 4) Scouting started India in
a) 1912   b) 1911   c) 1910   d) 1909
- 5) Recreation is for
a) Senior citizen   b) Handicapped   c) Adults   d) All people
- 6) The purpose of folk dances is
a) pleasure   b) tradition   c) culture   d) above all
- 7) _____ is important for the maximum production ability.
a) recreation   b) exercise
c) physically active   d) above all
- 8) Folk, social and creative dance comes under
a) individual difference   b) recreation programme
c) social programme   d) none of these
- 9) Complete music program should includes
a) instrumental group   b) singing group
c) special events   d) all above
- 10) Recreation are includes
a) dancing   b) camping   c) walking   d) above all

P.T.O.

मराठी रूपांतर

1. योग्य पर्याय निवडा :

10

- 1) एखादी सर्कस आपण पाहतो तेंव्हा ते _____ मनोरंजन होय.
 अ) श्राव्य   ब) दृक   क) दृक-श्राव्य   ड) यापैकी नाही
- 2) जेष्ठ नागरिकांसाठी मनोरंजना मध्ये _____ चा समावेश होतो.
 अ) कुस्ति   ब) बॉक्सिंग   क) फेन्सिंग   ड) यापैकी नाही
- 3) मनोरंजन या उपपत्तीचे अभ्यासक _____ होत.
 अ) जे.बी. नॅश   ब) कॉमेस   क) डॉ. मुखर्जी   ड) डॉ. विल्सन
- 4) भारतात स्काऊटिंग _____ साली सुरु झाले.
 अ) 1912   ब) 1911   क) 1910   ड) 1909
- 5) मनोरंजन _____ साठी असते.
 अ) जेष्ठ नागरिक   ब) अपंग   क) प्रौढ   ड) सर्व लोक
- 6) लोकनृत्याचा _____ हेतु आहे.
 अ) आनंद   ब) परंपरा   क) संस्कृति   ड) वरील सर्व
- 7) जास्तीत जास्त उत्पादन क्षमतेच्या दृष्टीने _____ महत्वाचे आहे.
 अ) मनोरंजन   ब) व्यायाम
 क) शारीरिक सक्रियता   ड) वरील सर्व
- 8) लोककथा, सामाजिक आणि क्रियाशील नृत्य यांचा समावेश _____ मध्ये होतो.
 अ) व्यक्तिभेद   ब) करमणूक कार्यक्रम
 क) सामाजिक कार्यक्रम   ड) यापैकी नाही
- 9) संपूर्ण संगीत कार्यक्रमात _____ समाविष्ट आहे.
 अ) साधन गट   ब) गायन गट   क) विशेष बाबी   ड) वरील सर्व
- 10) मनोरंजनात _____ चा समावेश आहे.
 अ) नृत्य   ब) शिबीर   क) चालणे   ड) वरील सर्व

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Part – I) (Semester – I) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Recreation (Paper No. – I)

Day and Date : Thursday, 4-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Marks : 40

2. Answer the following question (**any one**) : **10**
  - 1) Why is the recreation important for the human life ? Explain it.
  - 2) Explain the recreation schemes of organization at rural and industries.
3. Answer the following question (**any one**) : **10**
  - 1) How will you organise recreational programme for senior citizen ? Explain it.
  - 2) Write in detail on agencies of providing recreation.
4. Answer the following questions in brief : **8**
  - 1) Principles of recreation.
  - 2) Write on leadership programme.
5. Answer the following questions in brief : **12**
  - 1) Write on organization of camp.
  - 2) Latest trends in recreation.
  - 3) Indoor games for recreation.

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा (कोणतेही **एक**) : **10**
  - 1) मानवी जीवनामध्ये मनोरंजन का महत्वाचे स्पष्ट करा.
  - 2) ग्रामिण भागासाठी आणि औद्योगिक वसाहत याकरिता मनोरंजनाची योजना स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा (कोणतेही **एक**) : **10**
  - 1) जेष्ठ नागरिकांसाठी मनोरंजन कार्यक्रमाचे नियोजन कसे कराल ते स्पष्ट करा.
  - 2) मनोरंजनाच्या सेवा पुखणाच्या संस्थाबद्दल सविस्तर लिहा.

4. खालील प्रश्नांचे उत्तर थोडक्यात लिहा :

8

- 1) मनोरंजनाची तत्वे.
- 2) नेतृत्व कार्यक्रम लिहा.

5. खालील प्रश्नांचे उत्तर थोडक्यात लिहा :

12

- 1) शिबीराचे आयोजनावर माहिती लिहा.
  - 2) मनोरंजनाचा आधुनिक प्रवाह.
  - 3) मनोरंजनाकरिता अंतर्गत (चार भिंतीतील) खेळ.
-

SLR-Z – 7

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Sem. – I) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Statistics (Paper No. – II)

Day and Date : Saturday, 6-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Max. Marks : 50

Instructions : 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book Page No. 3.

2) Candidates who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read the English paper also.

3) **All questions are compulsory.**

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct answer :

10

- 1) The midpoint of the class 80-89 is
a) 85   b) 86   c) 84.5   d) 88.5
- 2) $\frac{Q_3 - Q_1}{2} =$
a) Range   b) Q.D.   c) Mode   d) Percentile
- 3) The degree of relationship between two variable is called
a) Co-relation   b) S.D.   c) Percentile   d) Mean
- 4) Mode =
a) 3 mean – 2 median   b) 2 mean – 3 median
c) 3 median – 2 mean   d) 3 median – 3 mean
- 5) Σ (Sigma/summation) is the word from _____ language.
a) Greek   b) Japan   c) English   d) Latin
- 6) Statistics is a _____ word.
a) Latin   b) English   c) Greek   d) None of these
- 7) The midpoint of the class 50-59 is
a) 54   b) 54.5   c) 55   d) 55.5
- 8) The class length of 60-69 is
a) 8   b) 9   c) 10   d) 11
- 9) The mean of following data is
(53, 73, 78, 45, 50)
a) 60   b) 59.8   c) 59   d) 58
- 10) The median in the following data is
(5, 6, 8, 9, 12, 15, 20)
a) 9   b) 10.5   c) 10   d) 8

P.T.O.

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा.

१०

१) ८०-८९ या वर्गान्तराचे वर्गान्त मध्य _____ आहे.

अ) ८५   ब) ८६   क) ८४.५   ड) ८८.५

२) $\frac{Q_3 - Q_1}{2} =$

अ) विस्तार   ब) चतुर्थक विचलन   क) बहुलक   ड) शततमक

३) दोन बाबी मधील संबंधाच्या फरकास _____ म्हणतात।

अ) सहसंबंध   ब) प्रमाण विचलन   क) शततमक   ड) मध्यमान

४) बहुलक चे सूत्र _____ आहे.

अ) ३ मध्यमान – २ मध्यांक   ब) २ मध्यमान – ३ मध्यांक
क) ३ मध्यांक – २ मध्यमान   ड) ३ मध्यांक – ३ मध्यमान

५) Σ (सिग्मा/समेशन) हा शब्द _____ भासे चा आहे.

अ) ग्रीक   ब) जपान   क) इंग्रजी   ड) लॅटीन

६) संख्याशास्त्र हा शब्द _____ भासे चा आहे.

अ) लॅटीन   ब) इंग्रजी   क) ग्रीक   ड) यापैकी नाही

७) ५०-५९ या वर्गान्तराचे वर्गान्तमध्य _____ आहे.

अ) ५४   ब) ५४.५   क) ५५   ड) ५५.५

८) ६०-६९ या वर्गान्तराचे वर्गान्तर _____ आहे.

अ) ८   ब) ९   क) १०   ड) ११

९) खालील प्राप्तांकाचे मध्यमान काढा.

(५३, ७३, ७८, ४५, ५०)

अ) ६०   ब) ५९.८   क) ५९   ड) ५८

१०) खालील प्राप्तांकाचे मध्यगा काढा.

(५, ६, ८, ९, १२, १५, २०)

अ) ९   ब) १०.५   क) १०   ड) ८

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Sem. – I) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Statistics (Paper No. – II)

Day and Date : Saturday, 6-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Marks : 40

Instructions : 1) Candidates who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read the English paper also.
2) **All questions are compulsory.**

2. Calculate the following question (**any one**) : **10**

- 1) Calculate the mode from the following table.
- 2) Calculate 40% and 80% value for the following table.

CI	f
110 – 114	6
105 – 109	3
100 – 104	4
95 – 99	8
90 – 94	5
85 – 89	7
80 – 84	2
75 – 79	5
70 – 74	3
65 – 69	5
60 – 64	2
	N = 50

3. Calculate the following question (**any one**) : **10**

- 1) Calculate Q.D. for above table.
- 2) Calculate S.D. from the above table.

4. Answer the following in brief : **8**

- 1) Correlation.
- 2) Measure of central tendency.

5. Answer the following in brief : **12**

- 1) Measure of variability.
- 2) Importance of statistics in physical education.
- 3) Frequency polygon.

मराठी रूपांतर

२. खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्न सोडवा :

१०

- १) खालील सारणीवरून बहुलक काढा.
- २) खालील सारणीवरून ४०% आणि ८०% मूल्य काढा

वर्गान्तर	वारवृंरिता
११०-११४	६
१०५-१०९	३
१००-१०४	४
९५-९९	८
९०-९४	५
८५-८९	७
८०-८४	२
७५-७९	५
७०-७४	३
६५-६९	५
६०-६४	२
<hr/>	
न = ५०	

३. खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्न सोडवा :

१०

- १) वरील प्रश्न क्र. (२) मधील सारणीवरून चतुर्थक विचलन काढा.
- २) वरील प्रश्न क्र. (२) मधील सारणी वरून प्रमाण विचलन काढा.

४. खालील उत्तरे थोडक्यात लिहा :

८

- १) सहसंबंध
- २) केंद्रीय प्रवृत्तीची परिमाणे.

५. खालील उत्तरे थोडक्यात लिहा :

१२

- १) विचलन शिण्तेची परिमाणे
- २) संख्याशास्त्राचे शारीरिक शिक्षणातील महत्व
- ३) वारंवारिता बहुभुजालेख

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. – I (Semester – I) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper – III)
Management and Supervision of Physical Education and Sports

Day and Date : Tuesday, 9-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Max. Marks : 50

- N.B. :**
- i) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
  - ii) **All questions are compulsory.**
  - iii) The Candidates should read the **original** questions in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

10

- i) The most important responsibility of physical education administrator is to give _____ to all staff members to complete work.
a) Order   b) Instruction   c) Motivation   d) Instrument
- ii) _____ is essential and integral part of leadership to take decision at any filed.
a) Relation   b) Communication   c) Publication   d) Organisation
- iii) In competitive environment the quality and performance of the _____ determine the successes of organization.
a) Management   b) Administration   c) Supervision   d) Facilities
- iv) _____ involves two major aspects namely the human and technical.
a) Supervision   b) Inspection   c) Administration   d) Organisation
- v) In swimming pool diving boards are fixed from water level height at 1 meter, 3 meter, 5 meter and _____
a) 10 meter   b) 12 meter   c) 15 meter   d) 20 meter
- vi) According to _____ office management is the art of guiding the personnel/staff of the office in the use of means appropriate to its environment in order to achieve its specified purpose.
a) A. S. Brar   b) Jesse   c) Sears   d) Ghosh
- vii) _____ are the elements of office management.
a) Office staff   b) Office equipment   c) Both above   d) None of these
- viii) In physical education leaders are selected
a) Through appointment by authority   b) Through elected by group
c) Both above   d) None of these
- ix) _____ are the process of office management.
a) Planning of office activities   b) Organising the office activities
c) Controlling the office activities   d) Above all
- x) _____ is technique of effective supervision.
a) Observation   b) Conference   c) Interview   d) None of these

P.T.O.

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- i) सर्व कर्मचाऱ्यांना _____ देवून काम पूर्ण करण्याची अतिशय महत्त्वाची जबाबदारी शारीरिक शिक्षण प्रशासकाची आहे.
 अ) आज्ञा   ब) सूचना   क) प्रेरणा   ड) साहित्य
- ii) कोणत्याही क्षेत्रामध्ये नेतृत्वाने _____ करून निर्णय घेणे आवश्यक व महत्त्वाचे आहे.
 अ) संबंध   ब) विचारविनिमय   क) प्रकाशन   ड) नियोजन
- iii) स्पर्धात्मक वातावरणात _____ गुणवत्ता आणि कार्यक्षमता यावरच नियोजनाचे यश अवलंबून असते.
 अ) व्यवस्थापन   ब) प्रशासन   क) पर्यवेक्षण   ड) सुविधा
- iv) मानव आणि तंत्र या दोन मुख्य घटकांचा समावेश _____
 अ) पर्यवेक्षण   ब) तपासणी   क) प्रशासन   ड) नियोजन
- v) पोहण्याच्या तलावामध्ये सुर मारण्यासाठी बसविलेल्या बोर्डची पाण्यापासूनची उंची १मी., ३ मी., ५ मी. व _____
 अ) १० मी.   ब) १२ मी.   क) १५ मी.   ड) २० मी.
- vi) _____ च्या मतानुसार कार्यालयीन व्यवस्थापन म्हणजे एक कला जी ठराविक हेतू प्राप्तीसाठी कर्मचाऱ्यांना योग्य प्रकारे परिस्थितीनुसार मार्गदर्शन करते.
 अ) ए. एस. ब्रार   ब) जेस्सी   क) सीअर्स   ड) घोष
- vii) _____ हे कार्यालयीन व्यवस्थापनाचे घटक आहेत.
 अ) कार्यालयीन कर्मचारी   ब) कार्यालयीन साहित्य
 क) वरील दोन्ही   ड) यापैकी नाही
- viii) शारीरिक शिक्षणात नेतृत्वाची निवड _____ पद्धतिने केली जाते.
 अ) अधिकार मंडळाकडून   ब) गटाद्वारे
 क) अ) व ब)   ड) यापैकी नाही
- ix) _____ ह्या कार्यालयीन व्यवस्थापनाच्या प्रक्रिया आहेत.
 अ) नियोजन कृती   ब) संघटन कृती
 क) नियंत्रण कृती   ड) वरील सर्व
- x) परिणामकारक पर्यवेक्षणाचे _____ हे तंत्र आहे.
 अ) निरीक्षण   ब) परिसंवाद   क) मुलाखत   ड) यापैकी नाही

Seat No.	
---------------------	--

M.P.Ed. – I (Semester – I) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper – III)
Management and Supervision of Physical Education and Sports

Day and Date : Tuesday, 9-5-2017

Marks : 40

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

- N.B. :**   *i) All questions are **compulsory**.*
*ii) The Candidates should read the **original** questions in **English**.*

2. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- i) What is leadership ? Discuss the need and importance of students leadership in Physical Education.
  - ii) Write the meaning of management and explain need of management in Physical Education with examples.
3. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- i) Write the responsibilities and duties of a good Administrator.
  - ii) What are the different records and registers which a Physical Education teacher has to maintain ? Explain.
4. Answer the following questions in brief : **8**
- i) Public relationship
  - ii) Function of supervision.
5. Answer the following questions in brief : **12**
- i) Sports department in college level
  - ii) Gymnasium Hall
  - iii) Objectives of supervision.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १०
- नेतृत्व म्हणजे काय ? शारीरिक शिक्षणात विद्यार्थी नेत्याची गरज व महत्त्व स्पष्ट करा.
  - व्यवस्थापनाचा अर्थ लिहून त्याची शारीरिक शिक्षणामध्ये गरज उदाहरणासह स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १०
- चांगल्या प्रशासकाची जबाबदाऱ्या व कर्तव्य स्पष्ट करा.
  - शारीरिक शिक्षण शिक्षकाने कोणती विविध रेकार्ड व रजिस्टर ठेवावीत ते स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : ८
- जनसंपर्क
  - पर्यवेक्षणाची कार्ये.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : १२
- महाविद्यालयीन स्तरावर क्रीडा विभाग
  - व्यायाम शाळा
  - पर्यवेक्षणाची उद्दिष्टे.
-

SLR-Z – 9

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. – I (Semester – I) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper – IV)
Test, Measurement and Evaluation in Physical Education

Day and Date : Saturday, 13-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions:** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) **All questions are compulsory.**
3) Candidates who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read **English** paper also.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose correct alternatives :

10

- 1) Kabaddi skill test prepared by
i) Johnson   ii) Prasad Rao   iii) Russel   iv) Waghchore
- 2) Basket ball ability test developed by
i) Russel   ii) William Morgen
iii) McDonnell   iv) Johnson
- 3) AAHPERD youth fitness test introduced in the country
i) India   ii) U.K.   iii) Russia   iv) America
- 4) Spirometer will measure the _____ ability.
i) Heart beat   ii) Vital capacity   iii) Fat content   iv) Vision
- 5) Basic endurance is measured by _____ test.
i) 12 min. Run walk test   ii) Flexio measure
iii) Harward test   iv) Speedometer
- 6) Vital capacity will be measured by
i) Spirometer   ii) Heart beat
iii) Flexio measure   iv) Dynamometer
- 7) Russel lounge volleyball test measure the _____ skill ability.
i) Basket ball   ii) Badminton   iii) Hand ball   iv) Volley ball
- 8) Tennis skill test prepared by
i) Sargent   ii) Dyer   iii) Baro   iv) Johnson

P.T.O.

- 9) Hardward test measure the _____ ability.
 i) Stamina   ii) Strength   iii) Speed   iv) Endurance
- 10) Standing broad jump measure the _____ ability.
 i) Explosive power ii) Strength   iii) Endurance   iv) Speed

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- i) कबड्डी कौशल्य चाचणी _____ ने तयार केली.
 a) जॉनसन   b) प्रसाद राव   c) रस्सेल   d) वाघचौरे
- ii) बाँस्केटबॉल क्षमता चाचणी _____ ने तयार केली.
 a) रस्सेल   b) विल्यम मॉरगन   c) मॅक्डोनेल्ड   d) जॉनसन
- iii) आफरड् युथ क्षमता चाचणी _____ देशात प्रथम सुरवात केली.
 a) भारत   b) इंग्लंड   c) रशिया   d) अमेरिका
- iv) स्पयरोमीटर उपकरणाने _____ क्षमता मोजली जाते.
 a) हृदय स्पंदन   b) व्हॉयटल कॅपसिटी
 c) चरबी   d) दृष्टी
- v) बेसीक इन्डूरन्स _____ या चाचणीने मोजला जातो.
 a) १२ मिनिटे चालणे, धावणे   b) फ्लेक्सो मेजर
 c) हॉरवर्ड टेस्ट   d) स्पीडोमीटर
- vi) व्हॉइटल कॅपसिटी _____ उपकरणाने मेजतात.
 a) स्पायरोमीटर   b) हॉर्ट बीट   c) फ्लेझो मेजर   d) डायनामोमीटर
- vii) रस्सेल लाँजे व्हॉलीबॉल चाचणीने _____ खेळाची कौशल्य क्षमता मोजली जाते.
 a) बास्केटबॉल   b) बॅडमिंटन   c) हँडबॉल   d) व्हॉलीबॉल
- viii) टेनिसची कौशल्य चाचणी _____ ने तयार केली.
 a) सार्जट   b) डॉयर   c) बॅरो   d) जॉनसन्
- ix) हार्वर्ड चाचणीने _____ क्षमता मोजली जाते.
 a) स्टॅमीना   b) ताकत   c) वेग   d) दमदारपणा
- x) जागेवरील लांबउडी ने _____ क्षमता मोजली जाते.
 a) स्फोटक ताकद   b) ताकद   c) दमदारपणा   d) वेग

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. – I (Semester – I) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper – IV)
Test, Measurement and Evaluation in Physical Education

Day and Date : Saturday, 13-5-2017

Marks : 40

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions: 1) *All questions are compulsory.*

2) *Candidates who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read **English** paper also.*

2. Answer the following questions **any one** : **10**
- i) Explain the criteria of selecting test.
  - ii) Explain Russel lounge volleyball test.
3. Answer the following question **any one** : **10**
- i) How to conduct the Harward step test ? Explain in detail.
  - ii) Write the J.C.R. test in detail.
4. Answer the following questions in brief : **8**
- i) Meaning of test, measurement.
  - ii) Differentiate between evaluation and measurement.
5. Answer the following questions in brief : **12**
- i) Write the need and importance of test, measurement and evaluation.
  - ii) Goal shooting test in Hockey.
  - iii) Steps of organising and administrating the test programme.

मराठी रूपांतर

२. खालीलपैकी एकाचे उत्तर लिहा : 10
- i) चाचणी निवडीचे निकष-स्पष्ट करा.
- ii) रस्सेल लाँजी व्हॉलीबॉल चाचणी स्पष्ट करा.
३. खालीलपैकी एकाचे उत्तर लिहा : 10
- i) हार्वर्ड-स्टेप चाचणीचे आयोजन कसे कराल ? सविस्तर लिहा.
- ii) जे.सी.आर. चाचणी सविस्तर लिहा.
४. खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा : 8
- i) चाचणी, मोजमापे चा अर्थ.
- ii) मोजमापे व मूल्यमापन यातील फरक स्पष्ट करा.
५. खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा : 12
- i) चाचणी, मापन, मूल्यामापनाचे गरज आणि महत्त्व लिहा.
- ii) हॉकीतील गोल शुटींग चाचणी
- iii) चाचणी कार्यक्रम राबवण्याच्या आणि व्यवस्थापनाच्या.
-

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester – II) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Paper – I : Applied Statistics in Phy. Edu. and Sports

Day and Date : Friday, 5-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 70

- Instructions :** 1) **All questions are compulsory.**
2) **Candidate who indent to write answer in Marathi should read English version.**
3) **Q. No. 1 is compulsory. It should be solved in first 15 minutes in Answer Book on Page No. 3.**

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose appropriate alternative :

10

1) The formula for calculating mean is

a) $\frac{P \times N}{100}$

b) $\sqrt{\frac{\sum X}{N}}$

c) $\frac{\sum fM}{N}$

d) $\sum d^2$

2) The formula for calculating mode is

a) $\frac{\sum X}{N}$

b) $\frac{\sum fM}{N}$

c) 3 median – 2mean

d) A.M. + $\left(\frac{\sum fd}{N}\right)_i$

3) The Frequency polygon is related to

a) Graph

b) Mean

c) S. D.

d) Correlation

4) Latin word is related to

a) Sigma

b) Statistics

c) Q. D.

d) S.D.

5) One of the measures of variability is

a) Mean

b) Mode

c) Q. D.

d) Correlation

6) The degree of relationship between two variables is called

a) Correlation

b) Mode

c) Q. D.

d) Median

7) $L.L + \left(\frac{\frac{P \times N}{100} - cf}{fm}\right)_i$ formula is related to

a) Median

b) Percentile

c) Q. D.

d) S. D.

8) The score which appear most frequently is called

a) Mean

b) Mode

c) Percentile

d) S. D.

9) The sigma scale is called

a) 7 point

b) 6 point

c) 5 point

d) 10 point

10) One of the graphical representation in statistics is

a) 'Z' scale

b) Hull scale

c) 'T' scale

d) Histogram

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्यायाची निवड करा :

१०

१) _____ हे मध्यमान काढव्याचे सूत्र आहे.

- अ) $\frac{P \times N}{100}$ ब) $\sqrt{\frac{\sum X}{N}}$ क) $\frac{\sum fM}{N}$ ड) $\sum d^2$

२) _____ हे बहुलक काढव्याचे सूत्र आहे.

- अ) $\frac{\sum X}{N}$ ब) $\frac{\sum fM}{N}$ क) 3 मध्यगा-2 मध्यमान   ड) $A.M. + \left(\frac{\sum fd}{N} \right)_i$

३) फ्रिक्वेंसी पॉलीगन चा संबंध _____ शी आहे.

- अ) आलेख   ब) मध्यमान   क) प्रमाण विचलन   ड) सहसंबंध

४) लॅटीन भाषेचा संबंध _____ शी आहे.

- अ) सिग्मा   ब) सांख्यिकी   क) चतुर्थक विचलन   ड) प्रमाण विचलन

५) _____ हा एक विचलन शिलतेची परिमाणे आहे.

- अ) मध्यमान   ब) बहुलक   क) चतुर्थक विचलन   ड) सहसंबंध

६) दोन चलांमधील संबंध _____ मार्फत/सहाय्याने दर्शविले जातात.

- अ) सहसंबंध   ब) बहुलक   क) चतुर्थक विचलन   ड) मध्यगा

७) $L.L + \left(\frac{\frac{P \times N}{100} - cf}{fm} \right)_i$ या सूत्राचा संबंध _____ शी आहे.

- अ) मध्यगा   ब) शततमक   क) चतुर्थक विचलन   ड) प्रमाण विचलन

८) वारंवार येणाऱ्या प्राप्तांकाला _____ म्हणतात.

- अ) मध्यमान   ब) बहुलक   क) शततमक   ड) प्रमाण विचलन

९) सिग्मा स्केलला _____ म्हणतात.

- अ) ७ पॉईंट   ब) ६ पॉईंट   क) ५ पॉईंट   ड) १० पॉईंट

१०) _____ हा संख्याशास्त्रामध्ये आलेखाचे प्रतिनिधित्व करणारा एक प्रकार आहे.

- अ) 'Z' स्केल   ब) हल स्केल   क) 'टी' स्केल   ड) हिस्टोग्राम

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester – II) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Paper – I : Applied Statistics in Phy. Edu. and Sports

Day and Date : Friday, 5-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Marks : 60

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**
2) **Candidate who indent to write answer in Marathi should read English version.**

2. Calculate S.D. for the following table 15

C.I.	f
90-94	1
85-89	3
80-84	2
75-79	5
70-74	4
65-69	6
60-64	8
55-59	9
50-54	5
45-49	4
40-44	3

N=50

OR

Calculate Q. D. for the above table.

3. Calculate 40%, 60% and 80% value for the above table (Q. No. 2). 15

OR

Calculate mode for the above table (Q. No. 2).

4. What do you mean by correlation and calculate Rank difference correlation for the following table : 15

No.	A	B
1	70	74
2	65	63
3	66	60
4	45	40
5	55	58
6	50	55
7	75	70
8	80	75
9	62	68
10	78	80

OR

Differentiate between sigma scale and hull scale norms with examples.

5. Answer the following **any three** : 15

- i) Histogram.
- ii) Need for statistics in Phy. Edu.
- iii) Measures of variability.
- iv) Types of statistics.

मराठी रूपांतर

२. खालील वारंवारीता सारणीवरून प्रमाण विचलन काढा.

१५

वर्गवारी	वारंवारीता
९०-९४	१
८५-८९	३
८०-८४	२
७५-७९	५
७०-७४	४
६५-६९	६
६०-६४	८
५५-५९	९
५०-५४	५
४५-४९	४
४०-४४	३

N=50

किंवा

वरील वारंवारीता सारणीच्या आधारे चतुर्थक विचलन काढा.

३. वरील वारंवारीता सारणीच्या आधारे (प्र. २ रा) ४०%, ६०% व ८०% ची किंमत काढा.

१५

किंवा

वरील वारंवारीता सारणीच्या आधारे (प्र. २ रा) बहुलक काढा.

४. सहसंबंध म्हणजे काय ? खाली दिलेल्या तक्त्यावरून रँक फरक सहसंबंध काढा.

१५

No.	A	B
१	७०	७४
२	६५	६३
३	६६	६०
४	४५	४०
५	५५	५८
६	५०	५५
७	७५	७०
८	८०	७५
९	६२	६८
१०	७८	८०

किंवा

सिग्मा स्केल व हल स्केल मानक यामधील फरक सोदाहरण स्पष्ट करा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोड्यात उत्तरे द्या.

१५

i) हिस्टोग्राम	ii) शारीरिक शिक्षणामध्ये संख्याशास्त्राची गरज
iii) विचलन शिल्लेची परिमाणे	iv) संख्याशास्त्राचे प्रकार.

SLR-Z – 11

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester – II) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper – II)
Sports Biomechanics and Kinesiology

Day and Date : Monday, 8-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 70

- N. B. :** 1) **All questions are compulsory.**
2) **Question No. 1 is compulsory. It should be solved in first 15 minutes in Answer Book on Page No. 3.**
3) **The candidate should read the original question in English.**

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative : **10**
- Rectus femoris muscle is located in _____
a) Thigh   b) Lower back   c) Neck   d) Upper back
  - Rectus abdominus is muscle is located in _____
a) Thigh   b) Neck   c) Trunk   d) Knee joint
  - Gastrocnemius muscle is located in _____
a) Ankle   b) Neck   c) Trunk   d) Shoulder
  - Acceleration is _____
a) Rate of change of movement   b) Rate of change of velocity
c) Friction   d) None of these
  - Motion is straight line from one point directly to another is called _____
a) Complex motion   b) General motion
c) Angular motion   d) Linear motion
  - Newtons first law of motion is _____
a) Law of friction   b) Law of action and reaction
c) Law of force   d) Law of inertia
  - Projectile are _____ types.
a) One   b) Two   c) Three   d) Five
  - The derivation of the kinesiology is from _____ words.
a) Japan   b) America   c) India   d) Greek

P.T.O.

9. In lever of the _____ the fulcrum is in the middle.
 a) First order   b) Second order   c) Third order   d) None of these
10. Newtons second law of motion is called as _____
 a) Law of interaction   b) Law of inertia
 c) Law of acceleration   d) Law of gravity

मराठी रूपांतर

१. खालील योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) रेक्टस फेमोरिस हा स्नायू _____ याठिकाणी असतो.
 अ) मांडी   ब) पाठीचा खालचा भाग
 क) मान   ड) पाठीचा वरचा भाग
- २) रेक्टस अबडॉमिनस हा स्नायू _____ याठिकाणी असतो.
 अ) मांडी   ब) मान   क) धड   ड) गुडघ्याचा सांधा
- ३) गॅस्ट्रोकिनमिअस स्नायू _____ याठिकाणी आहे.
 अ) घोटा   ब) मान   क) धड   ड) खांदा
- ४) गतिमान म्हणजे _____
 अ) गतिमधील बदल   ब) प्रवर्गातील बदल   क) घर्षण   ड) यापैकी नाही
- ५) एका बिंदूपासून दुसऱ्या बिंदूपर्यंत सरल रेषेत होणाऱ्या गतीस _____ म्हणटले जाते.
 अ) गुंता गुंतीची गती   ब) सामान्य गती
 क) कोनीय गती   ड) रेषीय गती
- ६) न्युटनचा गतिविषयक पहिला नियम _____
 अ) घर्षणाचा   ब) क्रिया प्रतिक्रिया   क) बलाचा   ड) जडत्वाचा
- ७) प्रक्षेपण हे _____ प्रकाराचे आहे.
 अ) एक   ब) दोन   क) तीन   ड) पाच
- ८) किन्सिऑलॉजी हा शब्द _____ देशातून आला आहे.
 अ) जपान   ब) अमेरिका   क) भारत   ड) ग्रीक
- ९) तरफेच्या _____ प्रकारात टेकूमध्ये असतो.
 अ) पहिला   ब) दुसरा   क) तिसरा   ड) यापैकी नाही
- १०) न्युटनच्या गतिविषयक दुसऱ्या नियमास _____ असे म्हणतात.
 अ) आंतरक्रियेचा नियम   ब) जडत्वाचा नियम
 क) गतिवृद्धिचा नियम   ड) गुरुत्वाकर्षणाचा नियम

Seat No.	
----------	--

**M.P.Ed. (Semester – II) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper – II)
Sports Biomechanics and Kinesiology**

Day and Date : Monday, 8-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Marks : 60

N. B. : 1) *All questions are compulsory.*
2) *The candidate should read the original question in English.*

2. Answer the following questions (**any one**): **15**
- 1) Explain meaning, nature and scope of sports biomechanics.
  - 2) Explain types of motion with suitable examples.
3. Answer the following questions (**any one**): **15**
- 1) Explain force and types of force in details with examples.
  - 2) Explain projection and types of projection with examples.
4. Answer the following questions (**any one**): **15**
- 1) Explain types of lever with suitable examples.
  - 2) Explain origin of Biceps, Deltoid, Triceps muscles.
5. Answer the following questions in brief (**any three**): **15**
- 1) Water resistance
  - 2) Air resistance
  - 3) Kinetic energy
  - 4) Spin.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक): १५
- १) क्रीडा जीव्यांत्रिक शास्त्राचा अर्थ, स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.
  - २) योग्य त्या उदाहरणासह गतीचे प्रकार स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक): १५
- १) बल स्पष्ट करून बलाचे प्रकार उदाहरणासह स्पष्ट करा.
  - २) प्रक्षेपण स्पष्ट करून प्रक्षेपणाचे प्रकार उदाहरणासह स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक): १५
- १) तरफेचे प्रकार उदाहरणासह स्पष्ट करा.
  - २) बायसेप, डेलटॉइड, ट्रायसेफ स्नायुचे उगमस्थान स्पष्ट करा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन): १५
- १) पाण्याचा विरोध
  - २) वाऱ्याचा विरोध
  - ३) गतिज ऊर्जा
  - ४) स्पीन.
-

SLR-Z – 12

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. I (Semester – II) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Paper – III : Athletic Care and Rehabilitation

Day and Date : Friday, 12-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 70

- N.B. :** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) **All questions are compulsory.**
3) The candidates who intend to write in **Marathi** should read **English.**

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose appropriate answer the following. **10**
- 1) _____ is the standard standing posture.
a) Body erect   b) Leaning   c) Inclined   d) Tournring
  - 2) _____ is the deviation of posture (defect).
a) Massage   b) Infrared   c) Lordosis   d) Active
  - 3) Stroking is related to
a) Bowleg   b) Massage   c) Infrared   d) Body
  - 4) The Postural test is conducted on
a) Mechanics   b) Spine   c) Passive   d) Active
  - 5) Massage is an aid for
a) Prevention   b) Pain   c) Leaning   d) Relaxation
  - 6) Ultrasonic is related to
a) Hydrotherapy   b) Massage   c) Music   d) Electrotherapy
  - 7) Cold and Hot compression is related to
a) Electrotherapy   b) Hydrotherapy
c) Massage   d) Posture
  - 8) One of the causes of Bad Posture is
a) Doping   b) Accident   c) Sleeping   d) Pain
  - 9) One of the sports injury is
a) Lordosis   b) Fever   c) Sprain   d) Head ache
  - 10) Hacking is related to
a) Posture   b) Injury   c) Massage   d) Body pain

P.T.O.

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. I (Semester – II) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Paper – III : Athletic Care and Rehabilitation

Day and Date : Friday, 12-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Marks : 60

N.B. : 1) **All questions are compulsory.**
2) **The candidates who indent to write in *Marathi* should read *English*.**

2. Define posture and explain the value of good posture. 15
OR
What do you mean by Posture ? and explain the causes of Bad Posture.
3. List the deviation in posture (defect) and explain any one. 15
OR
Massage is as an aid for relaxation. Discuss.
4. List the types of sports injuries and suggest to prevent the injuries. 15
OR
Explain the Hydrotherapy and Electrotherapy treatment.
5. Write **any three** of the following. 15
i) Brief history of massage
ii) Sprain
iii) Flat foot
iv) Test of spine.

मराठी रूपांतर

२. शरीरधारणेची व्याख्या द्या आणि चांगल्या शरीरधारणेचे मूल्य स्पष्ट करा. १५

किंवा

शरीरधारणा म्हणजे काय ? हे तुमच्या शब्दात सांगून अयोग्य शरीरधारणेची करणे स्पष्ट करा.

३. शरीरधारणेच्या दोषांची यादी करून कोणताही एक प्रकार स्पष्ट करा.

१५

किंवा

शिथिलीकरणासाठी मसाजचा उपयोग काय आहे ? चर्चा करा.

४. क्रीडेतील दुखापतीची यादी द्या व दुखापत होऊ नये म्हणून उपाय सूचवा.

१५

किंवा

हायड्रोथेरपी व इलेक्ट्रोथेरपी उपचार पद्धती स्पष्ट करा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या.

१५

i) मसाजचा थोडक्यात इतिहास सांगा

ii) मुरगळणे

iii) सपाट पंजा (फ्लॅट फूट)

iv) मणक्याची कसोटी.

SLR-Z – 13

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester – II) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Sports Journalism and Mass Media (Paper – IV)

Day and Date : Monday, 15-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 70

- N. B. :** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) **All questions are compulsory**.
3) The candidates who intend to write **Marathi** should read **English** version.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct answer :

10

- 1) One of the Mass Media is _____
A) Ethics   B) Editing   C) News   D) Computer
- 2) Running commentary is related to _____
A) Books   B) Mass Media   C) News   D) Photo
- 3) _____ as an integral part of Physical Education.
A) TV   B) Radio   C) Computer   D) Sports
- 4) One of the Indian Traditional game is _____
A) Boxing   B) Kabaddi   C) Basketball   D) Volleyball
- 5) One of the main International Competition is _____
A) School   B) University   C) National   D) Olympic
- 6) Information may be collected from players and coaches through _____
A) Photo   B) Interview   C) Observation   D) Meet
- 7) One of the Mass Media in journalism is _____
A) Asian game   B) World cup   C) Radio   D) Book
- 8) Sports Ethics and Sportsmanship require _____
A) Angry   B) Discipline   C) Fighting   D) Easy
- 9) Magazine is related to _____
A) Press   B) Meet   C) Mass Media   D) Interview
- 10) Sports Star Magazine is released in _____
A) Daily   B) Weekly   C) Monthly   D) Yearly

P.T.O.

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) _____ हा मास मीडियाचा एक प्रकार आहे.
अ) नीतिमूल्य   ब) संपादन   क) बातमी   ड) संगणक
- २) धावते समालोचन हे _____ शी संबंधित असते.
अ) पुस्तके   ब) मास मीडिया   क) बातमी   ड) छायाचित्र
- ३) _____ हा शारीरिक शिक्षणाचा अविभाज्य भाग आहे.
अ) टी.व्ही.   ब) रेडीओ   क) संगणक   ड) क्रीडा
- ४) पुढीलपैकी _____ हा एक भारतीय पारंपारीक खेळ आहे.
अ) मुष्टीयुद्ध   ब) कबड्डी   क) बास्केटबॉल   ड) व्हॉलीबॉल
- ५) पुढीलपैकी _____ ही आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील एक प्रमुख स्पर्धा आहे.
अ) शाळा   ब) विद्यापीठ   क) राष्ट्रीय   ड) ऑलिंपिक
- ६) _____ हे खेळाडू व क्रीडा मार्गदर्शकांकडून माहिती मिळवण्याचे एक साधन आहे.
अ) छायाचित्र   ब) मुलाखत   क) निरीक्षण   ड) मीट
- ७) _____ हा मास मीडियामधील पत्रकारीतेचा एक प्रकार आहे.
अ) आशियाई स्पर्धा   ब) जागतिक करंडक
क) रेडीओ   ड) पुस्तक
- ८) खेळामध्ये _____ साठी क्रीडानीतिमूल्य व खिलाडूवृत्तीची गरज असते.
अ) राग   ब) शिस्त   क) मारामारी   ड) सहजता
- ९) मासिकाचा संबंध _____ शी आहे.
अ) प्रेस   ब) मीट   क) मास मीडिया   ड) मुलाखत
- १०) 'स्पोर्ट्स स्टार' हे नियतकालिक दर _____ ला प्रकाशित होते.
अ) दररोज   ब) आठवड्याला   क) महिन्याला   ड) वार्षिक

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Semester – II) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Sports Journalism and Mass Media (Paper – IV)

Day and Date : Monday, 15-5-2017

Marks : 60

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**

2) *The candidates who intend to write **Marathi** should read **English** version.*

2. Define sports journalism and explain the sports ethics and sportsmanship. **15**

OR

Explain the role of journalism in physical education and sports.

3. Sports as an integral part of physical education. Discuss. **15**

OR

List the Mass Media in journalism and explain any one in detail.

4. Give a brief review of Asian game and commonwealth game. **15**

OR

Explain the methods of Editing a sports report.

5. Write **any three** of the following : **15**

i) Interview with player

ii) Sports bulletin

iii) Sports reporter (Press)

iv) Organisation of Press Meet.

मराठी रूपांतर

२. क्रीडा पत्रकारीतेची व्याख्या द्या आणि क्रीडा नीतिमूल्य व खिलाडूवृत्ती स्पष्ट करा. १५
- किंवा**
- क्रीडा पत्रकारीतेची शारीरिक शिक्षणातील भूमिका स्पष्ट करा.
३. क्रीडा/खेळ शारीरिक शिक्षणाचा अविभाज्य भाग चर्चा करा. १५
- किंवा**
- मास मीडियामधील पत्रकारीतेच्या प्रकारांची यादी करा व त्यातील एक प्रकार स्पष्ट करा.
४. आशियाई क्रीडा स्पर्धा व राष्ट्रकुल क्रीडा स्पर्धांचा थोडक्यात मागोवा घ्या. १५
- किंवा**
- क्रीडा अहवालाची संपादन पद्धत स्पष्ट करा.
५. खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या : १५
- १) खेळाडूची मुलाखत
  - २) स्पोर्ट्स बुलेटिन
  - ३) क्रीडा वार्ताहर
  - ४) पत्रकार परिषदेचे नियोजन.
-

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. – I (Semester – II) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper – IV)
Sports Management and Curriculum Design in Physical Education

Day and Date : Monday, 15-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 70

- N.B. :** I) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
II) **All questions are compulsory.**
III) The candidate should read the original question in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose correct alternatives.

10

- I) Integration is the principle of _____ construction.
a) Curriculum   b) Management   c) Organization   d) None of these
- II) Journal is the _____ of curriculum material.
a) method   b) objective   c) source   d) management
- III) Magazine is the source of _____ material.
a) curriculum   b) content   c) a and b   d) none of these
- IV) Sports management is related to
a) Personal recruitment   b) Selection
c) a & b   d) None of these
- V) The approach of curriculum is related to
a) Subject centred   b) Learner centred
c) Community centred   d) Above all
- VI) _____ is the need of every type of planning in physical education organization.
a) Supervision   b) Management   c) Money   d) Above all
- VII) Student centred is the principle of _____ construction.
a) Syllabus   b) Curriculum   c) Internet   d) Magazines
- VIII) Public relations are related to _____ in physical education.
a) School   b) Communities   c) Media   d) Above all
- IX) There are _____ problems in instruction program.
a) Economical   b) Management   c) Political   d) Religious
- X) Internet is the source of _____ material.
a) Textbook   b) Syllabus   c) Curriculum   d) Above all

P.T.O.

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- I) एकात्मता हे _____ चे तत्व आहे.
 अ) अभ्यासक्रम   ब) व्यवस्थापन   क) संघटन   ड) यापैकी नाही
- II) नियतकालिक हे अभ्यासक्रम साहित्याचे _____ आहे.
 अ) पद्धत   ब) उद्दिष्ट   क) स्रोत   ड) व्यवस्थापन
- III) मासिक स्रोत हे _____ चे साहित्य आहे.
 अ) अभ्यासक्रम   ब) आशय   क) 'अ' आणि 'ब'   ड) यापैकी नाही
- IV) क्रीडा व्यवस्थापन _____ शी संबंधित आहे.
 अ) वैयक्तिक भरती   ब) निवड   क) 'अ' आणि 'ब'   ड) यापैकी नाही
- V) अभ्यासक्रम उपागम _____ शी संबंधित आहे.
 अ) विषय केंद्रित   ब) अध्ययनार्थी केंद्रित
 क) समाज केंद्रित   ड) वरील सर्व
- VI) शारीरिक शिक्षण संघटनच्या प्रत्येक प्रकारची _____ गरज आहे.
 अ) पर्यवेक्षण   ब) व्यवस्थापन   क) पैसा   ड) वरील सर्व
- VII) विद्यार्थी केंद्रित हे _____ रचनेचे तत्व आहे.
 अ) पाठ्यक्रम   ब) अभ्यासक्रम   क) इंटरनेट   ड) मासिके
- VIII) शारीरिक शिक्षणातील जनसंपर्क _____ शी संबंधित आहे.
 अ) शाळा   ब) समाज   क) माध्यमे   ड) वरील सर्व
- IX) अनुदेशन कार्यक्रमात _____ समस्या येलात.
 अ) आर्थिक   ब) व्यवस्थापन   क) राजकीय   ड) धार्मिक
- X) इंटरनेट स्रोत हे _____ चे साहित्य आहे.
 अ) पाठ्यपुस्तक   ब) पाठ्यक्रम   क) अभ्यासक्रम   ड) वरील सर्व

Seat No.	
---------------------	--

M.P.Ed. – I (Semester – II) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper – IV)
Sports Management and Curriculum Design in Physical Education

Day and Date : Monday, 15-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Marks : 60

N.B. : I) **All questions are compulsory.**
II) **The candidate should read the original question in English.**

2. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- I) Suggest sports program at community level.
  - II) Explain the purchase and care of sports equipment.
3. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- I) Explain the meaning and definition of curriculum with examples.
  - II) Explain the importance of program development for National Sports Day.
4. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- I) Write the definition of sports management, state the importance of management in sports field.
  - II) State the sources of physical education curriculum material.
5. Answer the following questions in brief (**any three**) : **15**
- I) Objectives of curriculum research
  - II) Magazines
  - III) Internet
  - IV) Public relation.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १५
- I) सामाजिक स्तरावरील क्रीडा कार्यक्रम सुचवा.
II) क्रीडा साहित्याची खरेदी व निगा स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १५
- I) अभ्यासक्रमाचा अर्थ आणि व्याख्या उदाहरणासह स्पष्ट करा.
II) राष्ट्रीय क्रीडादिन कार्यक्रमाचे विकासाचे महत्व स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १५
- I) क्रीडा व्यवस्थापनाची व्याख्या लिहा आणि क्रीडा क्षेत्रात व्यवस्थापनाचे महत्व विशद करा.
II) शारीरिक शिक्षण अभ्यासक्रम साहित्याचे स्रोत विशद करा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणताही तीन) : १५
- I) अभ्यासक्रम संशोधनाची उद्दिष्टे
II) मासिके
III) इंटरनेट
IV) जनसंपर्क.
-

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Paper – V : Kinesiology

Day and Date : Friday, 5-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Max. Marks : 50

- N.B. :** i) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
ii) **All questions are compulsory.**
iii) The candidates should read the original questions in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative.

10

- i) Movements possible in radio-ulnar joint are _____
a) Pronation and supination   b) Extension and flexion
c) Flexion and supination   d) Pronation and flexion
- ii) Osteology is the study of _____
a) Nerves   b) Muscles   c) Bones   d) None of these
- iii) The strongest bone in human body is _____
a) Ulna   b) Femur   c) Radius   d) Fibula
- iv) Ball and socket joints are found in _____ joint.
a) Knee   b) Wrist   c) Hip   d) Ankle
- v) Neck joint is an example of _____
a) Knee joint   b) Shoulder joint   c) Wrist joint   d) Pivot joint
- vi) Hinge joint is an example of _____
a) Shoulder joint   b) Ankle joint   c) Hip joint   d) Elbow joint
- vii) Movements possible in shoulder girdle is _____
a) extension   b) supination   c) elevation   d) lateral flexion
- viii) Study of muscles is called _____
a) Osteology   b) Anthropometry   c) Chemistry   d) None of these
- ix) The total bones of two hands are _____
a) 60   b) 58   c) 62   d) 64
- x) The movable joint has _____ types.
a) 2   b) 3   c) 6   d) 7

P.T.O.

मराठी रूपांतर

1. योग्य पर्याय निवडा.

10

- i) अग्र बाहूच्या सांध्यात शक्य असणारी हालचाल _____ होय.
 अ) प्रोनेशन आणि सुपायनेशन   ब) एक्सटेंशन आणि फ्लेक्शन
 क) फ्लेक्शन आणि सुपायनेशन   ड) प्रोनेशन आणि फ्लेक्शन
- ii) ऑस्टिओलॉजी म्हणजे _____ चा अभ्यास होय.
 अ) मज्जातंतू   ब) स्नायू   क) हाडे   ड) यापैकी नाही
- iii) मानवाच्या शरीरातील सर्वात मजबूत हाड _____ आहे.
 अ) अल्ना   ब) फिमर   क) रेडिअस   ड) फिबुला
- iv) बॉल अँड सॉकेट जॉईंट _____ सांध्यात पहावयास मिळतात.
 अ) गुडघा   ब) मनगट   क) कटिबंध   ड) घोटा
- v) मानेच्या सांधा _____ चे उदाहरण आहे.
 अ) गुडघ्याचा सांधा   ब) खांद्याचा सांधा
 क) मनगटाचा सांधा   ड) खिळीचा सांधा
- vi) बिजागरीच्या सांध्याचे _____ उदाहरण आहे.
 अ) खांद्याचा सांधा   ब) घोट्याचा सांधा
 क) कटिबंधाचा सांधा   ड) कोपऱ्याचा सांधा
- vii) शोल्डर गर्डल मध्ये शक्य असणारी हालचाल _____ आहे.
 अ) एक्सटेंशन   ब) सुपायनेशन   क) इलेवेशन   ड) लॅटरल फ्लेक्शन
- viii) स्नायूंचा अभ्यास म्हणजे _____ होय.
 अ) ऑस्टेलाॅजी   ब) अँथ्रोपोमेट्री   क) केमिस्ट्री   ड) यापैकी नाही
- ix) दोन्ही हातांची मिळून _____ हाडे असतात.
 अ) 60   ब) 58   क) 62   ड) 64
- x) चल सांध्याचे प्रकार _____ आहेत.
 अ) 2   ब) 3   क) 6   ड) 7

Seat No.	
---------------------	--

**M.P.Ed. (Semester – II) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Paper – V : Kinesiology**

Day and Date : Friday, 5-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Marks : 40

N.B. : i) ***All questions are compulsory.***

ii) *The candidates should read the original questions in **English.***

2. Answer the following questions (**any one**). **10**
- i) Write the movements possible in hip joint.
  - ii) Explain the movements occurring in wrist joint.
3. Answer the following questions (**any one**). **10**
- i) Define Kinesiology and explain the importance, scope, aims and objectives.
  - ii) Explain the structural classification of joints.
4. Answer the following question in brief : **8**
- i) Movements of ankle joint.
  - ii) Brief history of kinesiology.
5. Answer the following question in brief : **12**
- i) Muscles of Elbow joint
  - ii) Values of good posture
  - iii) Types of muscular contractions.

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा (कोणतेही एक). **10**
- i) कटिबंधाच्या सांध्यात होणाऱ्या हालचाली स्पष्ट करा.
  - ii) मनगटाच्या सांध्यात होणाऱ्या हालचाली स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा (कोणतेही एक). **10**
- i) शरीरगतीशास्त्राची व्याख्या करा आणि महत्त्व, व्याप्ती, ध्येय व उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
  - ii) सांध्याचे रचनात्मक वर्गीकरण स्पष्ट करा.
4. खालील प्रश्नांचे थोडक्यात उत्तर लिहा. **8**
- i) घोट्याच्या सांध्यातील हालचाली.
  - ii) शरीरगतीशास्त्राचा थोडक्यात इतिहास.
5. खालील प्रश्नांचे थोडक्यात उत्तर लिहा : **12**
- i) कोपच्याच्या सांध्यातील स्नायू
  - ii) उत्तम शरीरधारणेचे मूल्य
  - iii) स्नायू आकुंचनाचे प्रकार.
-

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. I (Semester – II) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Paper – VI : Biomechanics

Day and Date : Monday, 8-5-2017

Max. Marks : 50

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

- N.B :** 1) Question No. 1 is **compulsory**. It should be solved in first **15 minutes** in Answer Book on Page No. 3. **Each** question carries **one** mark.
2) **All** questions are **compulsory**.
3) The candidates should read each the original question in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose correct alternative :

10

- 1) Staddle role technique is related _____ event.
a) Shotput   b) Pole-vault   c) Long jump   d) High jump
- 2) The point were the entire mass or weight of the body may be considered to be concentrated is
a) Centre of mass   b) Centre of gravity
c) Projectile   d) Lever
- 3) At the time of release of discuss
a) Centripetal force is more than centrifugal force
b) Centrifugal force is more than centripetal force
c) Centripetal and centrifugal force becomes zero
d) None of above
- 4) Newton's third law of motion is known as
a) Law of inertia   b) Law of action reaction
c) Low of momentum   d) Law of gravitation
- 5) Duration as a measure of
a) Distance   b) Displacement
c) Force   d) Time
- 6) The forces acting on a runner near the end of race are
a) Weight   b) Friction
c) Air resistance   d) All of the above
- 7) The term rest and motion are studied under
a) Biochemistry   b) Anatomy
c) Biomechanics   d) None of the above
- 8) Onset command the sprinter is in
a) Stable equilibrium   b) Unstable equilibrium
c) Natural equilibrium   d) None of the above
- 9) Newton's first law of motion is known as
a) Law of acceleration   b) Law of inertia
c) Law of action reaction   d) Law of momentum
- 10) An Athlete covering zoom distance in 10 second run at a speed of
a) 10 m/s   b) 100 m/s   c) 20 m/s   d) 1000 m/s

P.T.O.

मराठी रूपांतर

1. योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) स्टॅडल रोल हे तंत्र _____ या क्रीडा प्रकाराशी निवडीत आहे.
 अ) गोळाफेक   ब) बांबू-उडी   क) लांब उडी   ड) उंच उडी
- 2) शरीरातील _____ हा बिंदु की ज्या ठिकाणी शरीरातील सर्व वजन किंवा बल हे गृहित मानलेले असते.
 अ) बलाचा मध्य   ब) गुरुत्व मध्य   क) प्रक्षेपण   ड) तरफ
- 3) जेव्हा खेळाडू थाळी सोडत असतो त्यावेळेस
 अ) केंद्रोत्सारी बल हे केंद्राभिगामी बलापेक्षा जास्त असते
 ब) केंद्राभिगामी बल हे केंद्रोत्सारी बलापेक्षा जास्त आहे
 क) केंद्रोत्सारी बल आणि केंद्राभिगामी बल शून्य आहे
 ड) वरीलपैकी एकही नाही
- 4) न्यूटनच्या गतिविषयक तिसऱ्या नियमाला _____ म्हणतात.
 अ) जडत्वाचा नियम   ब) क्रिया-प्रतिक्रिया नियम
 क) हालचालीचा नियम   ड) गुरुत्वाकर्षणाचा नियम
- 5) कालावधी हे _____ ह्या एककात मोजतात.
 अ) अंतर   ब) विस्थापन   क) बल   ड) वेळ
- 6) एखाद्या अॅथलेटला शर्यत पूर्णकरताना _____ बाबी परिणाम करतात.
 अ) ताकद   ब) घर्षण   क) हवेचा प्रतिरोध   ड) वरील सर्व
- 7) विश्रांती व गती या गोष्टी _____ अभ्यासात येतात.
 अ) जीवसायनशास्त्र   ब) शरीरशास्त्र
 क) जीवयांत्रिकशास्त्र   ड) वरीलपैकी काही नाही
- 8) लघुअंतरधावक सेट या स्थितीत _____ समतोलात असतात.
 अ) स्थिर समतोलत्व   ब) अस्थिर समतोलत्व
 क) न्यूट्रल समतोलत्व   ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही
- 9) न्यूटनचा गतिविषयक पहिल्या नियमाला _____ असे म्हणतात.
 अ) त्वरणाचा नियम   ब) जडत्वाचा नियम
 क) क्रिया-प्रतिक्रिया नियम   ड) हालचालीचा नियम
- 10) एखाद्या अॅथलेट १०० मी अंतर १० सेकंदात पळतो तेव्हा त्याच्या पळण्याचा वेग _____ असतो.
 अ) १० मी/सेकंद   ब) १०० मी/सेकंद   क) २० मी/सेकंद   ड) १००० मी/सेकंद

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. I (Semester – II) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Paper – VI : Biomechanics

Day and Date : Monday, 8-5-2017

Marks : 40

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

N.B : 1) *All questions are compulsory.*

2) *The candidates should read the original question in **English**.*

2. Answer the following question (**any one**) : **10**
- 1) Write need and importance of biomechanics in the field of Phy. Education and Sports.
  - 2) Explain the Newton's law of motion with suitable examples in Physical Education.
3. Answer the following question (**any one**) : **10**
- 1) Explain use of centripetal and centrifugal force in sports and games with example.
  - 2) Explain any two skill from your specialization and discuss the mechanical principles involved in them.
4. Answer the following question in brief : **8**
- 1) Write meaning of Kintthropometry.
  - 2) Write types of lever with suitable example.
5. Answer the following question in brief : **12**
- 1) Write principle of equilibrium.
  - 2) Write meaning of biomechanics.
  - 3) Write application of friction in sports.

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : 10
- 1) शारीरिक शिक्षण क्षेत्रात जिवयांत्रिक शास्त्राची गरज व महत्व लिहा.
  - 2) शारीरिक शिक्षणात न्यूटनच्या गतिविषयक सिद्धांताचे उदाहरणासह स्पष्टीकरण करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.(कोणतेही एक) : 10
- 1) खेळ व क्रिडा क्षेत्रात केंद्रोत्सारी व केंद्रोभिगामी बलाचा वापर स्पष्ट करा.
  - 2) तुम्ही निवडलेल्या खेळातील कोणतेही दोन कौशल्य स्पष्ट करा. त्या कौशल्याचे प्राविण्य वाढविण्यासाठी कोणत्या तांत्रिक तत्वांचा वापर कराल चर्चा करा.
4. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : 8
- 1) किन्थ्रोपोमेट्रीचा अर्थ लिहा.
  - 2) तरफेचे प्रकार उदाहरणासह स्पष्ट करा.
5. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : 12
- 1) समतोलाची तत्वे काय ते लिहा.
  - 2) जिवयांत्रिक शास्त्राचा अर्थ लिहा.
  - 3) स्पर्धातील घर्षणावर उपयोग लिहा.
-

SLR-Z – 17

Seat
No.

M.P.Ed. (Part – I) (Semester – II) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Old)
Scientific Principles of Training in Games and Sports (Paper – VII)

Day and Date : Friday, 12-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions:** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book Page No. 3.
2) **All questions are compulsory.**
3) The candidates should read the original question in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

10

- 1) Fartlek is more closely related to
  - a) Jump
  - b) Throws
  - c) Sprinter
  - d) Middle distance
- 2) The ability to overcome resistance with high speed is known as
  - a) Explosive strength
  - b) Speed
  - c) Agility
  - d) Flexibility
- 3) Overloading leads to
  - a) Fatigue
  - b) Adaptation
  - c) Recovery
  - d) Rest
- 4) Interval training involves
  - a) High intensity training
  - b) Low intensity training
  - c) High intensity with less intense training
  - d) None of these
- 5) _____ is the ability to do sports movements with the desired quality and speed under conditions of fatigue.
  - a) Agility
  - b) Flexibility
  - c) Speed
  - d) Endurance
- 6) From general point of view we can have _____ types of speed ability.
  - a) Five
  - b) Two
  - c) Three
  - d) Four
- 7) The 400 m. sprint in track and field is a classical example of _____ ability.
  - a) Flexibility
  - b) Agility
  - c) Speed endurance
  - d) None of these
- 8) Which of the following does not include the principles of sports training ?
  - a) Economy of movement
  - b) Progression of load
  - c) Cyclicity of training
  - d) Continuity
- 9) Interval training method was introduced by
  - a) Morgan
  - b) Reindall
  - c) Herbert
  - d) None of these
- 10) Stretching exercise with the help of a partner is example of
  - a) Active flexibility
  - b) Weight training
  - c) Passive flexibility
  - d) None of these

P.T.O.

मराठी रूपांतर

10

१. खालील विधाने योग्य पर्याय निवडून पूर्ण करा.

१) फार्टलेक हे _____ शी निगडीत आहे.

अ) उडी

ब) फेकी

क) वेगाने धावणे

ड) मध्य अंतर धावणे

२) प्रतिरोधावर गतिने मात करून घेण्याची क्षमता म्हणजे

अ) स्फोटक ताकत

ब) गती

क) चपलता

ड) लवचिकता

३) जादाचा भार हा _____ कडे नेतो.

अ) थकवा

ब) स्वीकार

क) पुनर्भरण

ड) विश्रांती

४) मध्यान्ह प्रशिक्षणात (इंटरव्हल ट्रेनिंग) _____ चा समावेश होतो.

अ) उच्च तीव्रतेचे प्रशिक्षण

ब) कमी तीव्रतेचे प्रशिक्षण

क) उच्च तीव्रता पण कमी तीव्र प्रशिक्षण

ड) यापैकी नाही

५) थकव्याच्या परिस्थितीत क्रीडा हालचाली अपेक्षित गुणवत्ता व वेगाने करण्याची क्षमता म्हणजे

अ) चपलता

ब) लवचिकता

क) गती

ड) दमदारपणा

६) सर्व सामान्य दृष्टीने गती क्षमतेचे _____ प्रकार आहेत.

अ) पाच

ब) दोन

क) तीन

ड) चार

७) धावण मार्गातील ४०० मी. धावणे हे _____ क्षमतेचे उदाहरण आहे.

अ) लवचिकता

ब) चपलता

क) गतीचा दमदारपणा

ड) यापैकी नाही

८) कोणते तत्व क्रीडा प्रशिक्षणात समाविष्ट होत नाही ?

अ) आर्थिक हालचाल

ब) भार प्रगती

क) प्रशिक्षणाचे वर्तुळ

ड) सातत्य

९) मध्यंतर प्रशिक्षणाची ओळख _____ यांनी करून दिली.

अ) मॉर्गन

ब) रेनडॉल

क) हरबर्ट

ड) यापैकी नाही

१०) जोडीदाराच्या साहाय्याने स्ट्रेचिंग व्यायाम करणे हे _____ चे उदाहरण आहे.

अ) अॅकटिव्ह लवचिकता

ब) वेट ट्रेनिंग

क) पॅसिव्ह लवचिकता

ड) यापैकी नाही

Seat No.	
---------------------	--

M.P.Ed. (Part – I) (Semester – II) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Old)
Scientific Principles of Training in Games and Sports (Paper – VII)

Day and Date : Friday, 12-5-2017

Marks : 40

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

2. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- 1) Explain in detail symptoms and causes of over load.
  - 2) Explain in detail process of sports performance.
3. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- 1) Explain in detail factors determining strength.
  - 2) Explain importance of endurance related to sports and health.
4. Answer the following in brief : **8**
- 1) Importance of flexibility.
  - 2) Fartlek training.
5. Answer the following in brief : **12**
- 1) Importance of co-ordinative ability.
  - 2) Physiological factors involved in training and competition.
  - 3) Importance of sports training.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- १) अतिरिक्त भार (जादाचा भार) चे लक्षणे व कारणे सविस्तर स्पष्ट करा.
- २) क्रीडा कामगिरीची प्रक्रिया सविस्तर स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- १) ताकत निश्चितीचे दारक स्पष्ट करा.
- २) दमदारपणाचे महत्व क्रीडा व अरोग्याशी संबंधित स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : ८
- १) लवचिकतेचे महत्व
- २) फाटलेक प्रशिक्षण
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. १२
- १) समन्वय क्षमतेचे महत्व
- २) प्रशिक्षण व स्पर्धेमध्ये शरीरशास्त्रीय घटक
- ३) क्रीडा प्रशिक्षणाची गरज.
-

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. – I (Semester – II) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Science of Coaching in Sports and Games (Paper No. – VIII)

Day and Date : Monday, 15-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions :** I) **All questions are compulsory.**
II) *Candidate who intend to write answer in **Marathi** are advised to read the questions in **English**.*
III) **Q. No. 1 is compulsory. It should be solved in first 15 minutes in Answer Book on Page No. 3.**

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

10

- I) To give training of sports skill through technique to a player or team is called
a) Teaching   b) Coaching   c) Philosophy   d) Observation
- II) Walking in curve is
a) Linear motion   b) Curvilinear motion
c) Combination of linear and angular motion   d) None of these
- III) Object which is thrown into the sky comes down because of
a) Friction   b) Gravitational force
c) Action and Reaction   d) None of these
- IV) Duration of micro cycle is
a) 14 days   b) Three months   c) Six months   d) One week
- V) Interval training is used for the development of
a) Flexibility   b) Strength   c) Endurance   d) Reaction time
- VI) A style is
a) Perfect way of applying technique   b) Personal way of applying technique
c) (a) and (b)   d) None of these
- VII) Go evaluate objectively of a player _____ requires to a coach.
a) Categorize the players through analysis   b) Sportsmanship
c) Zeal   d) Daring
- VIII) Explosive strength of lower extremity can be developed by
a) Running at sand   b) Long distance running
c) Half squat with weight   d) Zig-zag running
- IX) To find out drawbacks in opposite team is called
a) Coaching   b) Teaching   c) Scouting   d) Training
- X) While in coaching the coaching method is
a) Secret   b) Individual   c) Open   d) None of these

P.T.O.

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. – I (Semester – II) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Science of Coaching in Sports and Games (Paper No. – VIII)

Day and Date : Monday, 15-5-2017
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Marks : 40

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**

2) **Candidate who indent to write answer in *Marathi* are advised to read the questions in *English*.**

2. Answer the following questions (**any one**). **10**
- I) What is meant by sports coaching and explain the qualification and qualities of good coach.
- II) Explain the Interval training and Circuit training.
3. Answer the following questions (**any one**). **10**
- I) Explain the application of force and friction in sports performance.
- II) Explain in detail scouting in games.
4. Answer the following questions in brief. **8**
- I) Principles of coaching.
- II) Newton's law.
5. Answer the following question in brief. **12**
- I) Scientific principle.
- II) Annual sports training.
- III) Need and importance of sports coaching.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तर लिहा (कोणताही एक). १०
- I) क्रीडामार्गदर्शन म्हणजे काय ते सांगून चांगल्या मार्गदर्शकाची पात्रता व गुण वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
  - II) मध्यांतर प्रशिक्षण (इंटरव्हल ट्रेनिंग) व चक्रीय प्रशिक्षण स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तर लिहा (कोणताही एक). १०
- I) क्रीडा कामगिरीत बला व घर्षणचे उपयोजन स्पष्ट करा.
  - II) खेळातील मूल्यमापनात्मक निरीक्षण सविस्तर स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. ८
- I) मार्गदर्शनाची तत्वे.
  - II) न्युटनचे नियम.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. १२
- I) शास्त्रीय तत्वे.
  - II) वार्षिक क्रीडा प्रशिक्षण.
  - III) क्रीडामार्गदर्शनाची गरज आणि महत्व.
-

- 8) 'Speed play' is also known as _____
 a) Weight training b) Pressure training
 c) Fartlek training d) Interval training
- 9) 'Micro cycle' involves training of _____
 a) One week b) 6-8 weeks c) 8-10 weeks d) 1-2 weeks
- 10) 'Fartlek training is used best to develop _____
 a) Flexibility b) Strength
 c) Endurance d) Neuromuscular co-ordination

मराठी रुपांतर

1. योग्य पर्याय निवडा :

10

- 1) फर्टलेक प्राशिक्षणाचा _____ हा उत्तम कालावधी आहे.
 अ) रेसिंग कालावधी ब) ट्रांझिशन कालावधी
 क) स्पर्धा कालावधी ड) ऑफ सिझन
- 2) इंटरव्हल ट्रेनिंगचे वेळापत्रक _____ असते.
 अ) वार्षिक ब) आठवड्याचे क) महिन्याचे ड) त्रैसांमिक
- 3) _____ हे क्रीडा प्रशिक्षण तत्त्व नाही.
 अ) ईकॉनॉमी ऑफ मुव्हमेंट ब) भारामध्ये वाढ
 क) प्रशिक्षण चक्र ड) सातत्याने
- 4) लघु अंतर धावकाचा वेग _____ प्रशिक्षणाद्वारे विकसित केला जातो.
 अ) इंटरव्हल ट्रेनिंग ब) वेट ट्रेनिंग क) इनस् आणि आऊट ड) सातत्याने पळणे
- 5) फर्टलेक प्रशिक्षण _____ इव्हेंटशी निगडित आहे.
 अ) जंपर्स ब) थ्रोअर क) स्पिंटर्स ड) मध्यम अंतर धावक
- 6) इंटरव्हल ट्रेनिंग मुळे _____ शारीरिक समतेचा विकास होतो.
 अ) लवचिकता ब) चपळता क) स्फोटक ताकद ड) दमदारपणा
- 7) सूपर कॉम्पेसेशनचा अर्थ _____ आहे.
 अ) फटिंग ब) दुय्य मदम क) भार अनुकूलन ड) ऑक्सिजन डेब्ट
- 8) _____ प्रशिक्षणाला स्पिड प्ले असे ही संबोधले जाते.
 अ) वेट ट्रेनिंग ब) प्रेशर ट्रेनिंग क) फर्टलेक ट्रेनिंग ड) इंटरव्हल ट्रेनिंग
- 9) सुक्ष्मचक्र कालावधी हा _____ असतो.
 अ) एक आठवडा ब) सहा ते आठ आठवडे
 क) आठ ते दहा आठवडे ड) एक ते दोन आठवडे
- 10) फर्टलेक प्रशिक्षणामुळे _____ शा. समतेचा विकास होतो.
 अ) लवचिकता ब) ताकद क) दमदारपणा ड) मज्जा व स्नायू समन्वय

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. – II (Semester – III) (New CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper – I)
Scientific Principles of Sports Training

Day and date : Thursday, 4-5-2017
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Marks : 60

N.B. : 1) **All questions are compulsory.**
2) **Candidate who intend to write answer in Marathi are advised to read English Version.**

2. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- 1) Define Doping. Explain methods of Blood Doping.
  - 2) Explain in detail training plan.
3. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- 1) Define sports training. Give aim, characteristics of sports training.
  - 2) Define overload. Explain causes of overload.
4. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- 1) List the component of physical fitness. Explain circuit training program in detail.
  - 2) Define strength. Explain methods to improve strength.
5. Answer the following question in brief (**any three**) : **15**
- 1) Fartlek training
  - 2) Interval method
  - 3) Ballistic method
  - 4) Periodisation.

मराठी रुपांतर

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : **15**
- 1) डोपींग अर्थ लिहा. ब्लड डोपींग पद्धतीचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा.
  - 2) 'प्रशिक्षण योजना' (Training plan) सविस्तर स्पष्टीकरण करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : **15**
- 1) क्रीडा प्रशिक्षण व्याख्या लिहा. क्रीडा प्रशिक्षणाची ध्येय आणि वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा.
  - 2) अतिभार म्हणजे काय ? अतिभारांची कारणे सविस्तर स्पष्ट करा.
4. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : **15**
- 1) शारीरिक क्षमतेच्या घटकांची यादी करा. चक्रीय प्रशिक्षण पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.
  - 2) 'ताकद' म्हणजे काय ? ताकद वाढविण्याच्या प्रशिक्षण पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.
5. खालील प्रश्नांची धोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) : **15**
- 1) फर्टलेक ट्रेनिंग
  - 2) इंटरव्हल पद्धती (Interval)
  - 3) बॅलेस्टीक पद्धती
  - 4) काळ नियोजन.
-

SLR-Z – 20

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester – III) (New CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Sports Medicine (Paper – II)

Day and Date : Saturday, 6-5-2017
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 70

- Instructions :** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in first **15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) **All questions are compulsory.**
3) The candidates should read the original questions in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the proper alternative :

10

- 1) In PRICE therapy application of ice
  - a) Reducers pain
  - b) Reduction in pain causes vasodilation
  - c) a and b
  - d) None of these
- 2) Aquatic therapy focused to
  - a) Teaching swimming to the person
  - b) Muscle strength and endurance
  - c) Agility of the person
  - d) Improve anaerobic capacity
- 3) Warming up and warming down help the athlete
  - a) Improve their performance skill
  - b) Avoid being ill and sick
  - c) Prevent of injury and enhance performance
  - d) Keep the body mind relaxed
- 4) Therapeutic exercise are otherwise known as
  - a) Mental gymnastic
  - b) German gymnastic
  - c) Rhythmic gymnastic
  - d) Medical gymnastic
- 5) _____ is the correct pattern of walking.
  - a) Heel ball toe
  - b) Heel toe
  - c) Complete foot placement
  - d) As the person like
- 6) Sports medicine deals with
  - a) Prevention and treatment of injuries and caring
  - b) Athletic nutrition and diet allotment
  - c) Handicapped athletes
  - d) All the above
- 7) Goals of therapeutic exercise are to
  - a) Mobilize the joint
  - b) Improve coordination
  - c) Reduce the rigidity of muscles and tendons
  - d) All of these

P.T.O.

Seat No.	
---------------------	--

**M.P.Ed. (Semester – III) (New CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Sports Medicine (Paper – II)**

Day and Date : Saturday, 6-5-2017

Marks : 60

Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**

2) *The candidates should read the original questions in **English.***

2. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- 1) Explain types of stretching exercise and its advantages.
  - 2) Explain Abdominal muscle strain with examples.
3. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- 1) Explain in detail Gym ball exercise injuries.
  - 2) Explain in detail isometric exercise with examples.
4. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- 1) Explain in detail Relaxation techniques.
  - 2) Explain in detail exercise for Hip and Knee.
5. Answer the following questions in brief (**any three**) : **15**
- 1) Exercise for neck injuries.
  - 2) Exercise for wrist injuries.
  - 3) Balance training exercise.
  - 4) Dislocation.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) स्ट्रेचिंग (ताणण्याचे) व्यायाम प्रकार लिहा व त्यांचे फायदे स्पष्ट करा.
  - २) पोटाच्या स्नायूचे ताण उदाहरणासह स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) जिम्बॉल व्यायामाच्या दुखापती सविस्तर स्पष्ट करा.
  - २) आयसोमेट्रिक व्यायाम उदाहरणासह स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) शिथलीकरण तंत्र सविस्तर स्पष्ट करा.
  - २) कमर आणि गुडघा चे व्यायाम सविस्तर स्पष्ट करा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) : १५
- १) मानेचे व्यायाम प्रकार
  - २) मनगटाचे व्यायाम प्रकार
  - ३) संतुलीत प्रशिक्षण व्यायाम
  - ४) सांधानिखळणे.
-

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester – III) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (New) (Paper – III)
Health Education and Sports Nutrition

Day and Date : Tuesday, 9-5-2017
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 70

- Instructions :**
- i) **All questions are compulsory.**
  - ii) **The candidate should read the original questions in English.**
  - iii) **Q. No. 1 is compulsory. It should be solved in first 15 minutes in Answer Book Page No. 3. Each question carries one mark.**

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

10

- i) The disease due to Tobacco is
  - a) Leprosy
  - b) Chicken pox
  - c) Cancer
  - d) Cholera
- ii) Health problem in India is
  - a) Obesity
  - b) Malnutrition
  - c) Explosive population
  - d) Above all
- iii) The useful way for environmental sanitation in school is
  - a) Collect the waste material
  - b) Provide pure water
  - c) Clean the class
  - d) Above all
- iv) The formula of BMI is
  - a) $= \frac{W(kg)}{H^2(m)}$
  - b) $= \frac{H^2(m)}{W(kg)}$
  - c) $= \frac{W}{H}$
  - d) None of these
- v) Care of skin is the type of
  - a) Economical service
  - b) Political service
  - c) Health service
  - d) None of the above
- vi) Health services include
  - a) Nails
  - b) Eyes
  - c) Skin
  - d) Above all
- vii) Govt. provides _____ as a diet service at school level.
  - a) Mid-day meal
  - b) School nutritional diet
  - c) Nutritional service
  - d) Above all
- viii) The useful tool for first aid and emergency care is
  - a) Iodine
  - b) Cotton
  - c) Benzoin
  - d) Above all
- ix) Health record is done through _____ at school level.
  - a) Weight
  - b) Height
  - c) Skin
  - d) Above all
- x) The following _____ aspect is not related to food.
  - a) vitamin
  - b) protein
  - c) carbohydrates
  - d) malnutrition

P.T.O.

मराठी रूपांतर

1. योग्य पर्याय निवडा :

10

- i) तंबाखू मुळे _____ हा रोग होतो.
 अ) कुष्ठरोग   ब) कांजण्या   क) कॅन्सर   ड) पटकी
- ii) भारतातील _____ हि एक आरोग्य समस्या आहे.
 अ) स्थूलपणा   ब) कुपोषण
 क) लोकसंख्या विस्फोट   ड) वरील सर्व
- iii) शाळेतील पर्यावरण स्वच्छतेसाठी _____ हा मार्ग उपयुक्त आहे.
 अ) कचरा गोळा करणे   ब) स्वच्छ पाणी पुरवणे
 क) वर्ग स्वच्छ ठेवणे   ड) वरील सर्व
- iv) स्थूलता काढण्याचे सूत्र _____ आहे.
 अ) $= \frac{W(kg)}{H^2(m)}$ ब) $= \frac{H^2(m)}{W(kg)}$ क) $= \frac{W}{H}$ ड) यापैकी नाही
- v) त्वचेची काळजी हा _____ चा प्रकार आहे.
 अ) आर्थिक सेवा   ब) राजकीय सेवा   क) आरोग्य सेवा   ड) यापैकी नाही
- vi) आरोग्य सेवांमध्ये _____ चा समावेश होतो.
 अ) नखे   ब) डोळे   क) त्वचा   ड) वरील सर्व
- vii) शासन शालेय स्तरावर _____ ही आहार सेवा पुरविते.
 अ) मध्यान्ह भोजन   ब) शालेय पोषण आहार
 क) पोषण सेवा   ड) वरील सर्व
- viii) प्रथमोपचार आणि आपत्कालिन काळजी साठी _____ साधन उपयुक्त आहे.
 अ) आयोडीन   ब) कापूस   क) बॅजॉइन   ड) वरील सर्व
- ix) शालेय स्तरावर _____ द्वारे आरोग्य नोंदी करता येते.
 अ) वजन   ब) उंची   क) त्वचा   ड) वरील सर्व
- x) पुढीलपैकी _____ हा घटक अन्न पदार्थाशी संबंधित नाही.
 अ) जीवनसत्व   ब) स्निग्ध पदार्थ   क) पिष्टमय पदार्थ   ड) कुपोषण

Seat No.	
-------------	--

**M.P.Ed. (Semester – III) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (New) (Paper – III)
Health Education and Sports Nutrition**

Day and Date : Tuesday, 9-5-2017

Marks : 60

Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Instructions : i) *All questions are compulsory.*

ii) *The candidate should read the original questions in English.*

2. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- I) State the concept of Health Education. Explain the principles of Health Education.
  - II) Suggest essential guidance instruction for personal hygiene at secondary level.
3. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- I) Which health services are provided by Govt. for personal hygiene ? Write it in detail.
  - II) How will you maintain the school environmental sanitation ?
4. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- I) State the definition of health. Explain the health instructions of individual.
  - II) Explain the effect of nutrition on the sports performance of sportsman.
5. Answer the following questions in brief (**any three**) : **15**
- i) Weight management program for sporty child.
  - ii) Effect of tobacco on health.
  - iii) Meaning of hygiene.
  - iv) Management of stress.

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : 15
- I) आरोग्य शिक्षणाची संकल्पना सांगा. आरोग्य शिक्षणाची तत्त्वे स्पष्ट करा.
- II) माध्यमिक स्तरावर वैयक्तिक स्वास्थ्याकरिता आवश्यक मार्गदर्शन सुचना सुचवा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : 15
- I) वैयक्तिक स्वास्थ्याकरिता शासन कोणत्या आरोग्य सेवा पुरविते ते सविस्तर लिहा.
- II) शालेय पर्यावरण स्वच्छता तुम्ही कशी राखाल ?
4. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : 15
- I) आरोग्याची व्याख्या सांगा. वैयक्तिक आरोग्याचे स्वास्थ्य विषयक सूचना स्पष्ट करा.
- II) खेळाडूच्या क्रीडा प्राविष्यावर आहाराचा कसा प्रभाव पडतो स्पष्ट करा.
5. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) : 15
- i) खेळाडू बालकांसाठी वजन व्यवस्थापन कार्यक्रम.
- ii) आरोग्यावर तंबाखूचा होणारा परिणाम.
- iii) स्वास्थ्याचा अर्थ.
- iv) ताणाचे व्यवस्थापन.
-

SLR-Z – 22

Seat No.	
----------	--

**M.P.Ed. (Semester – III) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (New) (Paper – IV)
Sports Engineering**

Day and Date : Saturday, 13-5-2017
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 70

- N.B.** : 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) **All questions are compulsory**.
3) Candidate who intend to write answer in **Marathi** are advised to read the **original in English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternatives :

10

- 1) Acceleration is the _____
  - a) Rate of change of movement
  - b) Rate of change of velocity
  - c) Friction
  - d) None of these
- 2) Motion is straight line from one point directly to another is called _____
  - a) Complex motion
  - b) General motion
  - c) Angular motion
  - d) Linear motion
- 3) _____ has classified the posture into three types.
  - a) Newton
  - b) Sheldon
  - c) Nush
  - d) None of these
- 4) Newton's second law of motion is _____
  - a) Law of friction
  - b) Law of action and reaction
  - c) Law of force
  - d) Acceleration
- 5) A lever of _____ order the fulcrum is one side. The force is applied on the other side and the load is in the middle.
  - a) First
  - b) Fourth
  - c) Third
  - d) Second
- 6) Newton's first law of motion is called _____
  - a) Law of friction
  - b) Law of action and reaction
  - c) Law of force
  - d) Law of inertia
- 7) There are _____ kinds of lever according to the position of the applied force the fulcrum of the load.
  - a) Two
  - b) One
  - c) Three
  - d) Four
- 8) In lever of the _____ fulcrum is in middle.
  - a) Second order
  - b) Third order
  - c) Fourth order
  - d) First order

P.T.O.

- 9) Newton's third law of motion is called _____
 a) Law of interaction   b) Law of inertia
 c) Law of action reaction   d) None of these
- 10) A rigid rod that turns around fixed supports is called as _____
 a) Force   b) Projection   c) Motion   d) Lever

मराठी रूपांतर

१. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

१०

- १) गतिमान म्हणजे _____
 अ) गतिमधील बदल   ब) प्रवेगातील बदल
 क) घर्षण   ड) यापैकी नाही
- २) एका बिंदूपासून दुसऱ्या बिंदूपर्यंत सरळ रेषेत होणाऱ्या गतीस _____ म्हटले जाते.
 अ) गुंतागुंतीची गती   ब) सामान्य गती   क) कोनीय गती   ड) रेषीय गती
- ३) _____ यांनी मानवी शरीर धारणेचे तीन प्रकारात वर्गीकरण केले आहे.
 अ) न्यूटन   ब) शेल्डन   क) नॅश   ड) यापैकी नाही
- ४) न्यूटनचा गतिविषयक दुसरा नियम _____
 अ) घर्षणाचा   ब) क्रिया प्रतिक्रिया
 क) बलाचा   ड) गतिवृद्धिचा
- ५) तरफेच्या _____ प्रकारात एका बाजूला टेकू, दुसऱ्या बाजूला बल आणि मध्ये भार असतो.
 अ) पहिला   ब) चौथा   क) तिसरा   ड) दुसरा
- ६) न्यूटनच्या गतिविषयी पहिला नियम _____
 अ) घर्षणाचा नियम   ब) क्रिया प्रतिक्रियाचा नियम
 क) बलाचा नियम   ड) जडत्वाचा नियम
- ७) बल टेकू आणि भार यांच्या स्थानांवरून तरफेचे _____ प्रकार पडतात.
 अ) दोन   ब) एक   क) तीन   ड) चार
- ८) तरफेच्या _____ प्रकारात टेकू मध्ये असतो.
 अ) दुसरा   ब) तिसरा   क) चौथा   ड) पहिला
- ९) न्यूटनच्या तिसरा नियम _____
 अ) आंतरक्रियाचा नियम   ब) जडत्वाचा नियम
 क) क्रिया प्रतिक्रियेचा नियम   ड) यापैकी नाही
- १०) आधाराभोवती हालणाऱ्या आणि न वाकणाऱ्या दांड्याला _____ म्हणतात.
 अ) बल   ब) प्रक्षेपण   क) गती   ड) तरफ

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Semester – III) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (New) (Paper – IV)
Sports Engineering

Day and Date : Saturday, 13-5-2017

Marks : 60

Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

N.B. : Candidate who intend to write answer in **Marathi** are advised to read the **original** in **English**.

2. Answer the following question (**any one**) : **15**
  - 1) Explain the mechanical principles in jumping event.
  - 2) Explain Newton's laws of motion.
3. Answer the following question (**any one**) : **15**
  - 1) Explain work and energy in detail.
  - 2) Explain in detail maintenance of Indoor stadium.
4. Answer the following question (**any one**) : **15**
  - 1) Explain in detail water disposal system.
  - 2) Explain in detail demolish building process.
5. Answer the following question in brief (**any three**) : **15**
  - 1) Use of Biomechanics
  - 2) Meaning of sport engineering
  - 3) Drinking water system
  - 4) Library maintenance.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही **एक**) : १५
- १) जंपिंग क्रीडा बाबीत जीवयांत्रिक तत्त्वाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- २) न्यूटनच्या गतीविषयी नियम स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही **एक**) : १५
- १) कार्य, शक्ती सविस्तर स्पष्ट करा.
- २) इंडोर जिमनॅशीयम हॉलचे सविस्तर वर्णन करा.
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही **एक**) : १५
- १) सांडपाण्याचा निचरा सविस्तर लिहा.
- २) बिल्डींगचे विनाशीकरण सविस्तर लिहा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही **तीन**) : १५
- १) जीवयांत्रिक तत्त्वाचा वापर
- २) क्रीडा अभियंताचा अर्थ
- ३) पिण्याच्या पाण्याची व्यवस्था
- ४) ग्रंथालय देखभाल.
-

SLR-Z – 23

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester – III) (New CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper – IV)
Physical Fitness and Wellness

Day and Date : Saturday, 13-5-2017
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 70

- Instructions:** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) **All questions are compulsory.**
3) Candidates who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read the **English** paper.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternatives :

10

- 1) Assessment of flexibility is done with the help of
a) Dynamometer   b) Tensometer   c) Goniometer   d) Cybex
- 2) Test used to measure cardio-respiratory endurance is
a) Treadmill test   b) Dynamometer   c) Tensometer   d) Cybex
- 3) _____ of the following field test is not used to measure muscular strength.
a) 1 Rm bench press   b) 1 Rm leg press
c) 1 Rm squat   d) Flexed arm hang
- 4) Test like SAT are used to measure _____
a) Aptitude   b) Intelligence   c) Achievement   d) Performance
- 5) The ability to make successive movements in different directions efficiently and rapidly refer to
a) Agility   b) Balance   c) Co-ordination   d) Power
- 6) _____ fitness is general state of health and well being.
a) Mental   b) Social   c) Physical   d) Emotional
- 7) _____ is one of the components of physical fitness.
a) Strength   b) Composition   c) a) and b)   d) None of these
- 8) _____ is the type of flexibility.
a) Dynamic   b) Endurance   c) Power   d) None of these

P.T.O.

- 9) Agility to live life fully is
 a) Fitness b) Wellness
 c) Physical Activity d) None of these
- 10) Meat is a major source of
 a) Carbohydrates b) Fats c) Protein d) None of these

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) लवचिकतेचे मोजमाप _____ नी केले जाते .
 अ) डायनामोमीटर ब) टेन्सोमीटर क) गोनियोमीटर ड) सायबेक्स
- २) हृदय श्वसन सहनशक्ती दमदारपणा प्रशिक्षण कसोटी _____ द्वारे मापन केली जाते.
 अ) ट्रेडमिल चाचणी ब) डायनोमोमीटर क) टेन्सोमीटर ड) सायबेक्स
- ३) खालीलपैकी _____ या चाचणीतून स्नायूचा दमदारपणा मोजता येत नाही.
 अ) 1 Rm बेंच प्रेस ब) 1 Rm लेग प्रेस
 क) 1 Rm स्कॉट ड) फ्रोजन ऑर्म हॅंग
- ४) SAT चाचणी द्वारे _____ मापन केले जाते .
 अ) स्वाभाविक कल ब) बुद्धीमत्ता क) यश ड) कामगिरी
- ५) सुयोग हालचाल व वेगाने दिशाभिमुखता म्हणजे
 अ) चपलता ब) तोल क) समन्वय ड) ताकद
- ६) _____ तंदुरुस्ती ही सर्वसामान्य आरोग्य आणि साफल्येचे द्योजक आहे.
 अ) मानसिक ब) सामाजिक क) शारीरिक ड) भावनीक
- ७) _____ हे शारीरिक क्षमतेचे घटक आहे.
 अ) ताकत ब) घटक क) अ) आणि ब) ड) यापैकी नाही
- ८) _____ हे चलवचिकतेचा प्रकार आहे.
 अ) शक्तियुक्तता ब) दमदारपणा क) शक्ती ड) यापैकी नाही
- ९) पूर्ण क्षमतेणे जिवण जगणे म्हणजे _____ होय.
 अ) क्षमता ब) निरामयता क) शारीरिक कृती ड) यापैकी नाही
- १०) मांस हे _____ चे प्रमुख स्रोत आहे.
 अ) कार्बोहाइड्रेट ब) चरबी क) प्रथिने ड) यापैकी नाही

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Semester – III) (New CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper – IV)
Physical Fitness and Wellness

Day and Date : Saturday, 13-5-2017
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Marks : 60

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**

2) **Candidates who intend to write their answer in Marathi are advised to read the English paper.**

2. Answer the following question (**any one**) : **15**
- 1) Explain in detail weight management.
  - 2) Explain cardio-respiratory Endurance training in detail.
3. Answer the following question (**any one**) : **15**
- 1) Explain in details types of flexibility exercise with examples.
  - 2) Give the components of total Health fitness.
4. Answer the following question (**any one**) : **15**
- 1) What is nutrition labelling ? Give an examples of any products labelling.
  - 2) Explain breathing techniques with examples.
5. Answer the following question in brief (**any three**) : **15**
- 1) Nutrition
  - 2) Food choices
  - 3) Weight machines
  - 4) Effects of drugs.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) वजन व्यवस्थापनाविषयी सविस्तर लिहा.
  - २) हृदय श्वसन प्रशिक्षण सविस्तर लिहा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) लवचिकतेचे व्यायम प्रकार उदाहरणासह सविस्तर लिहा.
  - २) परिपूर्ण शारीरिक क्षमतेचे घटक स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) आहाराचे लेबलिंग म्हणजे काय ? कोणत्याही एका उत्पादनाच्या लेबलिंग विषयी लिहा.
  - २) श्वसनाचे तंत्र उदाहरणासह सविस्तर लिहा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) : १५
- १) आहार
  - २) अन्नाची निवड
  - ३) वजन मशिन
  - ४) सेवनाचा (drugs) चा परिणाम.
-

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. – II (Semester – III) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Psychology of Sports (Paper – IX)

Day and Date : Thursday, 4-5-2017
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

- N. B. :** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) **All the questions are compulsory.**
3) The candidates should **read the original questions in English.**

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternatives : **10**
- 1) According to _____ Psychology can be defined as the science of the activities.
a) Watson   b) Woodworth   c) Hilgard   d) B. C. Rai
  - 2) Ricchard Alderman defined motivation in the year _____
a) 1974   b) 1975   c) 1976   d) 1977
  - 3) In the childhood individual's behaviour is most influenced by _____
a) community   b) school   c) pear group   d) family
  - 4) Cognitive learning is also called _____
a) Mental learning   b) Affective learning
c) Motor learning   d) All the above
  - 5) Reward scholarship comes under _____
a) practise   b) motor learning
c) personality   d) motivation
  - 6) The reason for lower performance in sports competition is _____
a) Fear of failure   b) Anxiety   c) Aggression   d) Motivation
  - 7) Motivation is classified in to _____ broad categories.
a) One   b) Two   c) Three   d) Four
  - 8) Individual difference are due to _____
a) Environmental impact
b) Hereditary impact
c) Hereditary and Environmental impact
d) Community impact

- 9) Psychology is a science of _____
 a) Human behaviour   b) Personality
 c) Human motion   d) Mind
- 10) Feed back method _____
 a) is helpful to the learner   b) is determined to the learner
 c) is neither helpful nor determined   d) none of the above

मराठी रूपांतर

1. अचुक पर्याय निवडा :

10

- 1) _____ च्या मते मानसशास्त्र म्हणजे वैयक्तिक कृतीचे शास्त्र होय.
 अ) वॉटसन   ब) वुडवर्थ   क) हिळ्गार्ड   ड) बी. सी. राय
- 2) रिचर्ड अलडरमन ने प्रेरणेची व्याख्या _____ वर्षी केली.
 अ) 1974   ब) 1975   क) 1976   ड) 1977
- 3) बालपणात व्यक्तिगत वर्तन _____ ने प्रभावित होते.
 अ) समाज   ब) शाळा   क) समवयस्क गट   ड) कुटुंब
- 4) बोधात्मक अध्ययनाला _____ असे म्हणतात.
 अ) मानसिक अध्ययन   ब) परिणामकारक अध्ययन
 क) कारक अध्ययन   ड) वरील सर्व
- 5) शिष्यवृत्ती बाक्षिस हे _____ च्या अंतर्गत येते.
 अ) सराव   ब) कारक अध्ययन
 क) व्यक्तिमत्त्व   ड) प्रेरणा
- 6) खेळातील स्पर्धेच्या कमी दर्जाच्या कामगिरीचे कारण _____ आहे.
 अ) अपयशाची भीती   ब) चिंता   क) आक्रमण   ड) प्रेरणा
- 7) प्रेरणेचे वर्गीकरण _____ मुख्य प्रकारात केले जाते.
 अ) एक   ब) दोन   क) तीन   ड) चार
- 8) व्यक्तिभेद _____ मुळे दिसून येतो.
 अ) वातावरणाचा परिणाम   ब) अनुवंशाचा परिणाम
 क) अनुवंश व वातावरणाचा परिणाम   ड) समाजाचा परिणाम
- 9) मानसशास्त्र हे _____ चे शास्त्र आहे.
 अ) मानवी वर्तन   ब) व्यक्तिमत्त्व
 क) मानवी हालचाली   ड) मन
- 10) प्रत्याभरण पद्धत _____
 अ) अध्ययनार्थीला मदत करणारी   ब) अध्ययनार्थीचे परीक्षण
 क) परीक्षणाला मदत करणारी   ड) वरीलपैकी नाही

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. – II (Semester – III) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Psychology of Sports (Paper – IX)

Day and Date : Thursday, 4-5-2017

Marks : 40

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Instructions : 1) **All the questions are compulsory.**

2) **The candidates should read the original questions in English.**

2. Answer the following (**any one**) : **10**
- 1) Explain in detail competitive sports and mental health of sportsmen.
  - 2) Write meaning of personality. Explain the role of physical activities in the development of personality.
3. Answer the following (**any one**) : **10**
- 1) Explain in detail success and failure of sports.
  - 2) What do you mean by personality traits ? Explain.
4. Answer the following in brief : **8**
- 1) Write about motivation type.
  - 2) Write importance of sensation and perception.
5. Answer the following in brief : **12**
- 1) Write importance of heredity and environment.
  - 2) What do you mean by sport psychology ?
  - 3) Write about retention and forgetting in sports.

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : **10**
- 1) स्पर्धात्मक क्रीडा कार्यक्रम व मानसिक आरोग्य या बद्दल सविस्तर स्पष्ट करा.
  - 2) व्यक्तिमत्त्वाचा अर्थ लिहा. शारीरिक शिक्षणामुळे व्यक्तिमत्त्व विकासाची भूमिका स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : **10**
- 1) खेळातील यश आणि अपयश याबद्दल स्पष्ट करा.
  - 2) व्यक्तिमत्त्वाचे पैलू म्हणजे काय ते सविस्तर स्पष्ट करा.
4. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : **8**
- 1) प्रेरणेचे प्रकार लिहा.
  - 2) संवेदना व अवबोधन याचे महत्त्व लिहा.
5. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : **12**
- 1) शारीरिक शिक्षण क्षेत्रात अनुवंश व वातावरणाचे महत्त्व लिहा.
  - 2) क्रीडा मानसशास्त्र म्हणजे काय ते लिहा.
  - 3) खेळातील उजळणी व विस्मरण याबद्दल लिहा.
-

Seat No.	
---------------------	--

**M.P.Ed. – II (Semester – III) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Exercise Physiology (Paper No. X)**

Day and Date : Saturday, 6-5-2017

Marks : 40

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

N.B. : 1) **All questions are compulsory.**
2) **The candidates should read the original questions in English.**

2. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- i) Write the importance of anatomy, Physiology and Physiology of Exercises in sports and how it is useful to Physical Education Teacher – Discuss.
  - ii) Draw a figure of myofibril, write the names of different parts. Explain the sliding filament theory of muscle contraction.
3. Answer the following questions (**any one**) **10**
- i) Explain in detail the auto regulation of heart during rest and during exercises.
  - ii) Explain in detail the mechanism of internal and external respiration. How they are controlled ?
4. Answer the following question in brief : **8**
- i) Exercise and weight control
  - ii) Warming up.
5. Answer the following question in brief : **12**
- i) Effect of exercise on digestive system
  - ii) Vital capacity
  - iii) Second wind and oxygen debt.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- शरीररचना, शरीरशास्त्र व व्यायामशास्त्राचे खेळातील महत्व लिहा आणि ते शारीरिक शिक्षकाला व मार्गदर्शकाला कसे उपयोगी आहे ते लिहा.
  - मायोफ्युब्रिलची आकृती, विविध भागांना नांवे द्या तसेच स्नायु आकुंचनाच्या 'स्लायडींग फिलामेंट' विषयी माहिती लिहा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- विश्रांतीच्या व व्यायामाच्या वेळी हृदयगतीचे स्वयं नियंत्रण कसे होते ते सविस्तर लिहा.
  - अंतःश्वसन व बाह्यश्वसन तंत्राचे स्पष्टीकरण करा, त्याचे नियंत्रण कसे होते त्याचे वर्णन करा.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : ८
- व्यायाम व वजन नियंत्रण
  - उत्तेजक हालचाली.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : १२
- व्यायामाचा पचन संस्थेवर होणारा परिणाम
  - श्वसन क्षमता.
  - प्राणवायु ऋण व दुय्यम श्वसने.
-

SLR-Z – 26

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. II (Semester – III) (Old) Examination, 2017
(Paper – XI) PHYSICAL EDUCATION
Research Process in Physical Education

Day and Date : Tuesday, 9-5-2017
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions :**
- 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
  - 2) **All questions are compulsory.**
  - 3) The candidates who intend to write the answer in **Marathi** are advised to read the **original** question in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternatives :

10

- 1) In research operational definition is used for _____
a) Revision
b) Concept formation
c) Precision
d) Reliability
- 2) _____ research is concerned with objective assessment of attitude opinion and behaviour.
a) quantitative
b) inferential
c) qualitative
d) experimental
- 3) _____ is the promotor of Action Research.
a) Best
b) Dave
c) Corey
d) Buch
- 4) _____ method will be appropriated for the research titled 'A study of the difficulties faced by the teacher in teaching of Physical education'.
a) External
b) Survey
c) Case study
d) Casual Comparative method
- 5) Descriptive research is a _____ types of research.
a) Fundamental
b) Analytical
c) Applied
d) Ex post Facto
- 6) The main aim of any research is _____
a) Acquiring new knowledge
b) Extending the knowledge
c) Analysis of the facts and establish their relation
d) All the above
- 7) _____ method is not a non-probability method of sampling.
a) Purposive sampling
b) Quota sampling
c) Incidental sampling
d) Stratified sampling
- 8) Research is a search for _____
a) knowledge
b) solutions
c) information
d) truths

P.T.O.

- 9) Historical Research means _____
 a) Research on historical problem
 b) Research on ancient experience
 c) Research on historical description
 d) All these
- 10) The research tools are used for _____
 a) Processing the facts
 b) Tabulation of data
 c) Classification of information
 d) Collecting the facts

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) संशोधनात कार्यात्मक व्याख्या _____ साठी वापरतात.
 अ) उजळणी
 ब) संकल्पना निर्मिती
 क) नेमकेपणा
 ड) विश्वसनीयता
- २) दृष्टिकोन, मत व वर्तन या संबंधी व्यक्तिनिष्ठ परीक्षण हे _____ संशोधनाशी संबंधित आहे.
 अ) संख्यात्मक
 ब) अनुमानात्मक
 क) गुणात्मक
 ड) प्रायोगिक
- ३) कृती संशोधनाचा _____ हा प्रतीक आहे.
 अ) बेस्ट
 ब) दवे
 क) कोरे
 ड) बुच
- ४) शारीरिक शिक्षण अध्यापनात शिक्षकांना जाणण्याचा अडचणीचा अभ्यास या संशोधना साठी पुढीलपैकी _____ पद्धत अधिक योग्य आहे.
 अ) बाहरेच्या पद्धत
 ब) सर्वेक्षण पद्धत
 क) व्यक्ति अभ्यास पद्धत
 ड) तुलनात्मक कार्यकारण पद्धत
- ५) वर्णनात्मक संशोधन हे _____ प्रकारचे संशोधन आहे.
 अ) मूलभूत
 ब) विश्लेषणात्मक
 क) उपयोजित
 ड) परिणामोत्तर कारणिय
- ६) कोणत्याही संशोधनाचा _____ हा प्रमुख हेतु असतो.
 अ) नवीन ज्ञानप्राप्त करण
 ब) ज्ञान कक्षांचे विस्तारी करण करणे
 क) घटनांचे विश्लेषणकरून त्यातील संबंध प्रस्थापित करणे
 ड) वरील सर्व
- ७) नमुना निवडीची _____ पद्धत असंभाव्यता पद्धतीपैकी नाही.
 अ) सहेतुक-नमुना निवड
 ब) निर्विष्टांश नमुना निवड
 क) प्रासंगिक नमुना निवड
 ड) स्तरीय नमुना निवड
- ८) संशोधन म्हणजे _____ साठीचा शोध होय.
 अ) ज्ञान
 ब) उपाय
 क) माहिती
 ड) सत्य
- ९) 'ऐतिहासिक संशोधन' म्हणजे _____
 अ) ऐतिहासिक समस्येसंबंधीचे संशोधन
 ब) प्राचीन अनुभवाबाबतचे संशोधन
 क) ऐतिहासिक वर्णनाबाबतचे संशोधन
 ड) वरील सर्व
- १०) संशोधनाचा साधनांचा उपयोग _____ केला जातो.
 अ) तथ्यावर प्रक्रिया करण्यासाठी
 ब) कोष्टके तयार करण्यासाठी
 क) माहितीचे वर्गीकरण करण्यासाठी
 ड) तथ्य संकल्पनासाठी

Seat No.	
-------------	--

**M.P.Ed. II (Semester – III) (Old) Examination, 2017
(Paper – XI) PHYSICAL EDUCATION
Research Process in Physical Education**

Day and Date : Tuesday, 9-5-2017

Marks : 40

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**
2) *The candidates who intend to write the answer in **Marathi** are advised to read the **original** question in **English**.*

2. Answer the following question (**any one**) : **10**
- 1) Give an research proposal in which you are interested ?
  - 2) Explain case study research with suitable example.
3. Answer the following question (**any one**) : **10**
- 1) What are the various types of experimental designs ? Explain any one of them with illustrations.
  - 2) Why is sampling used in research ? Explain it's various procedures by giving illustration.
4. Answer the following question in brief : **8**
- 1) Tools of research.
  - 2) Hypothesis.
5. Answer the following question in brief : **12**
- 1) Importance of research in Physical Education.
  - 2) Applied research.
  - 3) Location of Research problem.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- १) तुम्हाला आवड असलेल्या क्षेत्रामध्ये संशोधनाचा आराखडा तयार करा.
  - २) संशोधनातील व्यक्तिगत अभ्यास संशोधन उदाहरणासह स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- १) प्रायोगिक अभिकल्पाचे विविध प्रकार कोणते ? त्यापैकी कोणताही एक प्रकार उदाहरणासह स्पष्ट करा.
  - २) संशोधनामध्ये न्यादर्शनाचा उपयोग का केला जातो ? न्यादर्शन करण्याच्या विविध पद्धती सोदाहरण स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : ८
- १) संशाधनाची साधने
  - २) गृहीतके
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : १२
- १) शारीरिक शिक्षण क्षेत्रात संशोधनाचे महत्व
  - २) उपयोजित संशोधन
  - ३) संशोधन समस्या कशी ठरवात.
-

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester – III) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Paper No. – XII : Information Technology

Day and Date : Saturday, 13-5-2017

Max. Marks : 50

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

- Instructions :**
- i) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book Page No. 3.
  - ii) **All** questions are **compulsory**.
  - iii) To candidates should read the original questions in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose correct alternative :

10

- i) Type of computer is
  - a) five
  - b) four
  - c) three
  - d) two
- ii) _____ network is spread in all over world.
  - a) Usenet
  - b) Extranet
  - c) Internet
  - d) None of these
- iii) _____ printer sprink ink on the paper.
  - a) Laser
  - b) Plotter
  - c) Inkjet
  - d) Thermal
- iv) System board also called
  - a) Data board
  - b) System board
  - c) Mother board
  - d) Black board
- v) Types of scanners is
  - a) five
  - b) four
  - c) three
  - d) two
- vi) D.V.D. means
  - a) Digital Versatile Device
  - b) Digital Versatile Disk
  - c) Drive Video Disk
  - d) Digital Video Device
- vii) Types of modem is
  - a) six
  - b) three
  - c) five
  - d) four
- viii) 1 M.B. = _____ kilo bytes.
  - a) 24
  - b) 240
  - c) 1024
  - d) 2410
- ix) In which application software does slides is used
  - a) Excel
  - b) Word
  - c) PowerPoint
  - d) None of these
- x) C.D. means
  - a) Character disk
  - b) Compact disk
  - c) Compact drive
  - d) Concept disk

मराठी रूपांतर

1. योग्य पर्याय निवडा :

10

- i) कॉम्प्यूटरचे प्रकार _____ आहेत.
 अ) पाच   ब) चार   क) तीन   ड) दोन
- ii) _____ हे जगभर पसरलेले नेटवर्क आहे.
 अ) युझरनेट   ब) एक्स्ट्रानेट
 क) इंटरनेट   ड) यापैकी नाही
- iii) _____ प्रिंटर कागदाच्या पृष्ठभागावर शाई शिंपडतात.
 अ) लेझर   ब) प्लॉटर   क) इंकजेट   ड) थर्मल
- iv) सिस्टिम बोर्डला _____ असेही म्हणतात.
 अ) डाटा बोर्ड   ब) सिस्टिम बोर्ड   क) मदर बोर्ड   ड) ब्लॉक बोर्ड
- v) स्कॅनरचे _____ प्रकार आहेत.
 अ) पाच   ब) चार   क) तीन   ड) दोन
- vi) डी.व्ही.डी. म्हणजे
 अ) डिजीटल व्हर्साटाईल डिव्हाईस
 ब) डिजीटल व्हर्साटाईल डिस्क
 क) ड्राईव्ह व्हिडिओ डिस्क
 ड) डिजीटल व्हिडिओ डिव्हाईस
- vii) मोडेमचे _____ प्रकार आहेत.
 अ) सहा   ब) तीन   क) पाच   ड) चार
- viii) 1 एम.बी. = _____ किलोबाईट्स.
 अ) 24   ब) 240   क) 1024   ड) 2410
- ix) _____ ॲप्लीकेशन सॉफ्टवेअर मध्ये स्लाईड वापरल्या जातात.
 अ) एक्सेल   ब) वर्ड
 क) पॉवरपॉइंट   ड) यापैकी नाही
- x) सी.डी. म्हणजे
 अ) कॅरक्टर डिस्क   ब) कॉम्पक्ट डिस्क
 क) कॉम्पक्ट ड्राईव्ह   ड) कॉन्सेप्ट डिस्क

Seat No.	
---------------------	--

**M.P.Ed. (Semester – III) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Paper No. – XII : Information Technology**

Day and Date : Saturday, 13-5-2017

Marks : 40

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Instructions : i) **All questions are compulsory.**
ii) **To candidates should read the original questions in English.**

2. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- i) Explain the need and importance of information technology in physical education.
  - ii) Explain the usefulness of information technology in research.
3. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- i) Explain the features of MS-Excel and MS Word.
  - ii) Explain various input devices in computer.
4. Answer the following questions in brief : **8**
- i) Use of internet in physical education.
  - ii) Functions of operating system.
5. Answer the following questions in brief : **12**
- i) List the output devices.
  - ii) Computer virus, security and maintenance.
  - iii) Types of network.

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा (कोणतेही एक) : **10**
- i) शारीरिक शिक्षणात माहिती तंत्रज्ञानाची गरज व महत्व स्पष्ट करा.
  - ii) माहिती तंत्रज्ञानाची संशोधनातील उपयुक्तता स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा (कोणतेही एक) : **10**
- i) एम.एस. एक्सेल आणि एम.एस. वर्ड ची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
  - ii) संगणकाची विविध अंतर्गमन (input) साधने स्पष्ट करा.
4. खालील प्रश्नांचे थोडक्यात उत्तरे लिहा : **8**
- i) शारीरिक शिक्षणात इंटरनेटची उपयुक्तता.
  - ii) ऑपरेटिंग सिस्टिमची कार्ये.
5. खालील प्रश्नांचे थोडक्यात उत्तरे लिहा. **12**
- i) आऊटपुट डिवाइसेसची यादी करा.
  - ii) संगणक व्हायरस, सुरक्षितता व देखभाल.
  - iii) नेटवर्कचे प्रकार.
-

SLR-Z – 28

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Part – II) (Semester – IV) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Sociology of Sports (Paper – XIII)

Day and Date : Friday, 5-5-2017
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions :** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) All questions are **compulsory**.
3) The candidate should be read the original questions in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct answer :

- 1) The focus of sociology of sport study is
  - a) Sports as an institution
  - b) Sports as a life
  - c) Sports for fun
  - d) None of these
- 2) Sports sociology should have a background of
  - a) Psychology
  - b) Sociology
  - c) a and b
  - d) None of these
- 3) According Routh Vinith _____ is learning human behaviour.
  - a) Anatomy
  - b) Kinesiology
  - c) Culture
  - d) All of these
- 4) The Physical Education teacher requires _____ knowledge to know the way of effective teaching.
  - a) Class group behaviour
  - b) Class Management
  - c) Anxiety
  - d) None of these
- 5) _____ is a field of study was a multinational panel of the International Council of sport and physical education.
  - a) Sports Psychology
  - b) Sports Sociology
  - c) Anatomy
  - d) All of these
- 6) Sports are related to _____ context in which we live.
  - a) Social
  - b) Cultural
  - c) Social and Cultural
  - d) None of these
- 7) Every organisation is dependent upon certain recognised and established set of rules, traditions and usages. These usages and rules are called
  - a) institutions
  - b) club
  - c) both a and b
  - d) none of these
- 8) Socialization depends on the social and _____ of individuals society.
  - a) psychological heritage
  - b) cultural heritage
  - c) both a and b
  - d) none of these

P.T.O.

- 9) The changing cultural image of women Athletes has contributed to the growth of
 a) Men Sports b) Women sports
 c) Personality d) All of these
- 10) _____ is the characteristics of social institution.
 a) Adjustment b) Socialization c) Interaction d) Development

मराठी रूपांतर

१. खालील बहुपर्यायी प्रश्नातील योग्य पर्याय लिहा :

१०

- १) क्रीडा समाजशास्त्र _____ अभ्यासावर भर देते.
 अ) क्रीडा एक संस्था ब) क्रीडा एक जीवन
 क) आँदासाठी क्रीडा ड) यापैकी नाही
- २) क्रीडा समाजशास्त्राला _____ प्रकारची पार्श्वभूमी असावी लागते.
 अ) मानसशास्त्र ब) समाजशास्त्र
 क) अ आणि ब ड) यापैकी नाही
- ३) रूथ व्हिनीत यांच्या मते _____ हे मानवी वर्तनाचे शिक्षण होय.
 अ) शरीररचना ब) शरीरगती क) संस्कृती ड) वरील सर्व
- ४) प्रभावी अध्यापनाचे मार्ग आखव्याकरता शारीरिक शिक्षण शिक्षकाला _____ चे ज्ञान असावे.
 अ) वर्ग समूह वर्तनाचे ब) वर्ग व्यवस्थापनाचे
 क) चिंता ड) यापैकी नाही
- ५) आंतरराष्ट्रीय क्रीडा आणि शारीरिक शिक्षण परिषदेचे बहुराष्ट्रीय पथक क्षेत्रातील अभ्यास म्हणजे
 अ) क्रीडा मानसशास्त्र ब) क्रीडा समाजशास्त्र
 क) शरीररचनाशास्त्र ड) वरील सर्व
- ६) आपण राहत असलेल्या _____ घटकाशी खेळाचा संबंध आहे.
 अ) समाज ब) संस्कृती
 क) समाज व संस्कृती ड) यापैकी नाही
- ७) प्रत्येक संघटना ही प्रथा, नियम आणि वापर प्रस्थापित केलेल्या नियमावर चालते, आशा नियमास किंवा संचास _____ म्हणतात.
 अ) संस्था ब) क्लब क) अ आणि ब ड) यापैकी नाही
- ८) समाजिकरण हे समाज व _____ च्या व्यक्तिगत वारसावर अवलंबून असते.
 अ) मानसशास्त्रीय वारस ब) सांस्कृतिक वारस
 क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही
- ९) स्त्रियांची अॅथलेटिक्स मधील बदलती सांस्कृतिक प्रतिमा ही _____ वाढवण्यात योगदान देते.
 अ) पुरुष क्रीडा ब) महिला क्रीडा क) व्यक्तिमत्व ड) वरील सर्व
- १०) _____ हे सामाजिक संस्थेचे वैशिष्ट्य आहेत.
 अ) समायोजन ब) सामाजिकरण क) आंतरक्रिया ड) विकास

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Part – II) (Semester – IV) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Sociology of Sports (Paper – XIII)

Day and Date : Friday, 5-5-2017

Marks : 40

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**
2) **The candidate should be read the original questions in English.**

2. Answer the following questions. (**any one**) **10**
- 1) Write in detail about sports and culture.
  - 2) Explain the status of women in our Society and Participation patterns among them.
3. Answer the following questions. (**any one**) **10**
- 1) What are the role of Social Institution ? Narrate their role in Socialisation of Children.
  - 2) What do you mean group dynamic ? Explain types of group.
4. Answer the following questions in brief. **8**
- 1) Media and Sports.
  - 2) Effects of commercialization of sports status.
5. Answer the following questions in brief : **12**
- 1) Write about democratization in sports.
  - 2) Write about the Social organisation groups.
  - 3) Write effect of commercialization of sports.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक): १०
- १) क्रीडा व संस्कृती या बदल लिहा.
  - २) स्त्री खेळाडूचे सामाजिक स्थान स्पष्ट करा आणि त्याचे क्रीडातील सहभाग प्रमाण स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- १) सामाजिक संस्था चे भूमिका काय ? मुलांचे सामाजिकरण कसे करतात हे कथन करा.
  - २) समूहगतीमान म्हणजे काय ? समूहगतीमानाचे प्रकार सविस्तर लिहा.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : ८
- १) प्रसारमाध्यमे व क्रीडा.
  - २) क्रीडा व्यवसायिकेतेचा क्रीडेतुन मान.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : १२
- १) खेळातील लोकशाहीकरण या बदल लिहा.
  - २) सामाजिक संघटना या बदल लिहा.
  - ३) खेळाचे व्यवसायीकरणाचा परिणाम या बदल लिहा.
-

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. – II (Semester – IV) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper No. – XIV)
Health Education

Day and Date : Monday, 8-5-2017
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions :**
- i) **All questions are compulsory.**
  - ii) **Question No. 1 is compulsory. It should be solved in first 15 minutes in Answer Book Page No. 3.**
  - iii) **The candidates should read the original question in English.**

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternatives :

10

- I) _____ substance does not include protein.
  - a) Eggs
  - b) Oil
  - c) Milk
  - d) Fish
- II) _____ hepatitis virus spreads by direct contact.
  - a) Hepatitis A
  - b) Hepatitis B
  - c) Hepatitis C
  - d) Hepatitis D
- III) Players need _____ calories per day.
  - a) 4000
  - b) 2000
  - c) 1000
  - d) 5000
- IV) World Health Organization Office is at
  - a) Denmark
  - b) Sweedan
  - c) America
  - d) Geneva
- V) HIV virus causes
  - a) AIDS
  - b) T.B.
  - c) Hepatitis
  - d) None of these
- VI) Deficiency of Vitamin D causes
  - a) Rickets
  - b) Scurvy
  - c) Night blindness
  - d) None of these
- VII) _____ disease is caused by biting mosquitoes.
  - a) T.B.
  - b) Diabetes
  - c) Malaria
  - d) None of these
- VIII) Heredity depends upon
  - a) Environment
  - b) Habits
  - c) Geans
  - d) None of these

- IX) Carbohydrate is important factor for _____ players.
 a) Long distance run   b) Carom
 c) Chess   d) None of these
- X) The function of water is
 a) To digest food   b) Blood circulation
 c) To maintain temperature of body   d) Above all

मराठी रूपांतर

1. योग्य पर्याय निवडा :

10

- I) _____ चा पदार्थामध्ये प्रथिने आढळत नाहीत.
 अ) अंडे   ब) तेल   क) दूध   ड) मासे
- II) प्रत्यक्ष संबंधाद्वारे हेपॉटिटिसचे _____ विषाणू पसरतात.
 अ) हेपॉटिटिस-ए   ब) हेपॉटिटिस-बी   क) हेपॉटिटिस-क   ड) हेपॉटिटिस-ड
- III) खेळाडूला दररोज _____ कॅलरीजची गरज आहे.
 अ) ४०००   ब) २०००   क) १०००   ड) ५०००
- IV) जागतिक आरोग्य संघटनेचे कार्यालय _____ ठिकाणी आहे.
 अ) डेन्मार्क   ब) स्वीडन   क) अमेरिका   ड) जिनेव्हा
- V) एच.आय.व्ही. विषाणू पासून _____ रोग होतो.
 अ) एड्स   ब) टी.बी.   क) कावीळ   ड) यापैकी नाही
- VI) 'ड' जीवनसत्वाच्या अभावामुळे _____ रोग होतो.
 अ) मुडदूस   ब) स्कर्व्ही   क) रात आंधलेपणा   ड) यापैकी नाही
- VII) _____ हा रोग इसाच्या चावण्याने होतो.
 अ) क्षयरोग   ब) मधुमेह   क) हिवताप   ड) यापैकी नाही
- VIII) अनुवंशिकता हि _____ वर अवलंबून असते.
 अ) वातावरण   ब) संवयी   क) गुणसुत्रे   ड) यापैकी नाही
- IX) कार्बोहायड्रेट हा महत्वाचा घटक _____ साठी उपयुक्त आहे.
 अ) दीर्घ अंतर धावणे   ब) कॅरम   क) बुद्धीबळ   ड) यापैकी नाही
- X) पाण्याचे कार्य _____ होय.
 अ) अन्नाचे पचन होण्यासाठी
 ब) रक्ताभिसरणासाठी
 क) शरीराचे तापमान संतुलित ठेवण्यासाठी
 ड) वरील सर्व

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. – II (Semester – IV) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper No. – XIV)
Health Education

Day and Date : Monday, 8-5-2017
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Marks : 40

Instructions : i) **All questions are compulsory.**
ii) **The candidate should read the original question in English.**

2. Answer the following questions (**any one**) : **10**
I) Define the term of health education and explain the effect of heredity and environment on health.
II) Explain the concepts of health and fitness.
3. Answer the following questions (**any one**) : **10**
I) Explain the importance of medical examination in school health programme.
II) Explain the health problem in India.
4. Answer the following question in brief : **8**
I) Prevention of heart disease.
II) How will you make prevention of diabetes ?
5. Answer the following question in brief : **12**
I) AIDS
II) Effect of drugs and smoking
III) Importance of playgrounds and parks for community health.

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा (कोणताही **एक**) : **10**
I) आरोग्य शिक्षणाची व्याख्या सांगून आरोग्यावर अनुवंशिकता व पर्यावरणाचा काय परिणाम होतो ते स्पष्ट करा.
II) आरोग्य व शारीरिक सुदृढता स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा (कोणताही **एक**) : **10**
I) शालेय आरोग्य कार्यक्रमात वैद्यकीय तपासणीचे महत्व स्पष्ट करा.
II) भारतातील आरोग्य समस्या स्पष्ट करा.

4. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : 8
- I) हृदयरोगाचे प्रतिबंध
  - II) मधुमेहाचा प्रतिबंध तुम्ही कसे कराल ?
5. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : 12
- I) एडस्
  - II) मादकद्रव्य आणि धुम्रपानाचे परिणाम
  - III) सामाजिक आरोग्यासाठी क्रीडांगण आणि उद्यानाचे महत्व.
-

SLR-Z – 30

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester – IV) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Sports Medicine and Physiotherapy (Paper – XV)

Day and Date : Friday, 12-5-2017
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

- N. B. :** i) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
ii) **All question is compulsory**.
iii) Candidates who internal to write their answer in **Marathi** are advised to read the **English** paper also.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose correct alternative :

10

- i) _____ first aid should be given to person suffering from heat stroke.
a) have a person lie down in cool place
b) let him stay in the sun for same more time
c) give him a glass of cold water
d) none of these
- ii) The quickest and most effective way to stop bleeding is _____
a) direct pressure on the wound   b) cryotherapy
c) hydrotherapy   d) tourniquets
- iii) Sprain is an injury to _____
a) Ligament   b) Muscle   c) Bone   d) Connective tissue
- iv) Shoulder dislocation injuries are commonly associated with _____
a) Rowing   b) Basket ball   c) Volley ball   d) Judo
- v) _____ does not belong to the category of dope.
a) Ergonomic aids   b) Caffeine   c) Nicotine   d) Above all
- vi) Effleurage is related to _____
a) Massage   b) Strain   c) Sonabath   d) Infrared lamp
- vii) Anabolic steroid affected directly _____
a) Muscles   b) Lungs   c) Heart   d) Brain
- viii) Artificial respiration is used for the person _____
a) Shock   b) Poisoning   c) Drown water   d) Vomiting

P.T.O.

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Semester – IV) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Sports Medicine and Physiotherapy (Paper – XV)

Day and Date : Friday, 12-5-2017
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Marks : 40

N. B. : i) **All question is compulsory.**
ii) *Candidates who internal to write their answer in **Marathi** are advised to read the **English** paper also.*

2. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- i) Explain with suitable examples the importance of massage in sports.
  - ii) Explain classes of doping and discuss the use of doping and sports medicine in sports.
3. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- i) What do you mean by athletic diet ? Give suitable diet for sprinter.
  - ii) List the sports injury and explain the causes of all injuries.
4. Answer the following questions in brief : **8**
- i) Types of fracture.
  - ii) Artificial respiration.
5. Answer the following questions in brief : **12**
- i) Environment and sports performance.
  - ii) Hydrotherapy.
  - iii) Sun stroke.

मराठी रूपांतर

२. खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा : १०
- खेळात मसाजचे महत्त्व उदाहरणासहित स्पष्ट करा.
  - डोपिंग (मादक पदार्थ) चे वर्गीकरण स्पष्ट करा आणि डोपिंगचे क्रीडा प्राविण्यासाठी उपयोग चर्चा करा.
३. खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा : १०
- खेळाडूचा आहार काय ते सांगून लघु अंतर धावक स्पर्धकाचा आहार उदाहरणासह स्पष्ट करा.
  - खेळातील दुखापतीची यादी करून दुखापतीची कारणे स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : ८
- अस्थीभंगाचे प्रकार.
  - कृत्रिम श्वासोच्छ्वास.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : १२
- वातावरण आणि क्रीडा प्राविण्य
  - जलचिकित्सा
  - उष्माघात
-

SLR-Z – 31

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. – II (Semester – IV) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Yoga (Paper – XVI)

Day and Date : Monday, 15-5-2017
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

- N. B. :** i) **All questions are compulsory.**
ii) **The candidate should read the original question in English.**
iii) **Q. No. 1 is compulsory. It should be solved in first 15 minutes in Answer Book on Page No. 3.**

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

(10×1=10)

- I) Yoga means _____
a) Sainyog   b) Sayam   c) Samadhi   d) Above all
- II) Mahamuni Patanjali made _____ part of Ashtang yog.
a) Two   b) Three   c) Four   d) None of these
- III) The major type of yoga is _____ in Bhagwatgita.
a) Karmyog   b) Dhyanyog   c) Bhaktiyog   d) Above all
- IV) Asan is the _____ aspect of Patanjalis Ashtangyog.
a) First   b) Second   c) Third   d) None of these
- V) Pranayam includes _____ aspects.
a) Purak   b) Kumbhak   c) Rechak   d) Above all
- VI) Kaivalyadham was established by _____
a) Ayyangar   b) Shankaracharya
c) Maharshi Vyas   d) Kaivalyanand
- VII) Type of Shudhikriya is _____
a) Vamandhuti   b) Danddhauti   c) Basti   d) Above all
- VIII) Rajyog emphasises on _____
a) Pranyam   b) Pratyahar   c) Dharna   d) Above all
- IX) Achievement of impossible thing through hard work means _____
a) Hatyog   b) Japyog   c) Bhaktiyog   d) None of these
- X) In Bhaktiyog the word Bhakti is made from _____
a) Yuja   b) Bhaj   c) Kru   d) Above all

P.T.O.

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

10

- I) योग म्हणजे _____
 अ) संयोग   ब) संयम   क) समाधि   ड) वरील सर्व
- II) महामुनी पतंजलीच्या अष्टांगयोगात सूत्राचे एकूण _____ भाग केले.
 अ) दोन   ब) तीन   क) चार   ड) यापैकी नाही
- III) भगवद्गीतेत योगाचा _____ प्रमुख प्रकार आहे.
 अ) कर्मयोग   ब) ध्यानयोग   क) भक्तियोग   ड) वरील सर्व
- IV) आसन हे पतंजलीच्या अष्टांग योगाचे _____ अंग आहे.
 अ) पहिले   ब) दुसरे   क) तिसरे   ड) यापैकी नाही
- V) प्राणायामामध्ये _____ अंगाचा समावेश होतो.
 अ) पूरक   ब) कुंभक   क) रेचक   ड) वरील सर्व
- VI) कैवल्यधामची स्थापना _____ यांनी केली.
 अ) अय्यंगार   ब) शंकराचार्य   क) महर्षीव्यास   ड) कैवल्यानंद
- VII) शुद्धीक्रीया प्रकार _____
 अ) वमनधौती   ब) दंडधौती   क) बस्ती   ड) वरील सर्व
- VIII) राजयोगात _____ यावर जास्त भर देण्यात आला.
 अ) प्राणायाम   ब) प्रत्याहर   क) धारणा   ड) वरील सर्व
- IX) परिश्रमाने असाध्य गोष्ट साध्य करणे म्हणजे _____
 अ) हठयोग   ब) जपयोग   क) भक्तियोग   ड) यापैकी नाही
- X) भक्तियोगातील भक्ति हा शब्द _____ धातूपासून बनला आहे.
 अ) युज   ब) भज   क) कृ   ड) वरील सर्व

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. – II (Semester – IV) (Old) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION
Yoga (Paper – XVI)

Day and Date : Monday, 15-5-2017

Marks : 40

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

N. B. : i) **All questions are compulsory.**
ii) **The candidate should read the original question in English.**

2. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- I) Define the shudhikriyas and explain their importance and purpose in modern times.
- II) Define the yoga and explain their importance and need in the field of sports.
3. Answer the following question (**any one**) : **10**
- I) Explain in detail japyoga and hatyoga with reference to physical education.
- II) What is meant by pranayam ? Explain its importance, what precautions should be taken while doing pranayam ?
4. Answer the following questions in brief : **8**
- I) Ashtangyog
- II) Bandhas and mudras.
5. Answer the following questions in brief : **12**
- I) Stress and meditation
- II) Yoga for woman
- III) Yogic diet.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : **१०**
- I) शुद्धीक्रिया म्हणजे काय ते सांगून आधुनिक युगात त्याचे महत्त्व व हेतू स्पष्ट करा.
- II) योगाची व्याख्या सांगून क्रीडा क्षेत्रामध्ये त्याची गरज व महत्त्व स्पष्ट करा.

३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १०
- I) जपयोग व हठयोग यांचा शारीरिक शिक्षणाशी संदर्भ स्पष्ट करा.
  - II) प्राणायाम म्हणजे काय ? प्राणायामाचे महत्त्व सांगून प्राणायाम करताना कोणती काळजी घेतली पाहिजे ते स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : ८
- I) अष्टांगयोग
  - II) बंध आणि मुद्रा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : १२
- I) ताणतणाव आणि ध्यान
  - II) महिलांसाठी योगा
  - III) योगिक अहार.
-

SLR-Z – 32

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester – IV) (New) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper – XIII)
Information and Communication Technology (ICT) in
Physical Education

Day and Date : Friday, 5-5-2017
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 70

- N.B. :** i) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
ii) **All questions are compulsory**.
iii) Candidate who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read the **English** paper also.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

10

- i) _____ is a temporary memory.
a) ROM   b) RAM   c) ROS   d) None of above
- ii) LAN means _____
a) Local Area Network   b) Long Area Network
c) Leg Area Network   d) Loose Area Network
- iii) 1024 bytes = _____
a) 1 Megabytes   b) 1 Kilobytes
c) 1 Gigabytes   d) None of these
- iv) Inkjet, laser and thermal is a types of _____
a) Printer   b) Mouse   c) Monitor   d) Keyboard
- v) Keys on keyboard label 0 – 9 is known as _____
a) Navigation keys   b) Numeric keys
c) Function keys   d) Toggle keys
- vi) Which of the following is not an input device ?
a) mouse   b) keyboard   c) joystick   d) monitor
- vii) _____ is an antivirus.
a) Scanner   b) Google   c) Quick heal   d) None of above
- viii) M.S. Office is _____ software.
a) Information   b) Application   c) System   d) None of above

P.T.O.

- ix) Scanner is _____ device.
 a) Output   b) Input   c) Software   d) Processing
- x) In e-mail 'e' stand for _____
 a) electric   b) engine   c) electrode   d) electronic

मराठी रूपांतर

1. योग्य पर्याय निवडा :

10

- i) _____ हि तात्पुरती स्मृती आहे.
 अ) ROM   ब) RAM   क) ROS   ड) वरीलपैकी नाही
- ii) LAN म्हणजे
 अ) लोकल एरिया नेटवर्क   ब) लांग एरिया नेटवर्क
 क) लेग एरिया नेटवर्क   ड) लूझ एरिया नेटवर्क
- iii) 1024 बाईटस् =
 अ) 1 मेगा बाईटस्   ब) 1 किलो बाईटस्
 क) 1 गिगा बाईटस्   ड) यापैकी नाही
- iv) इंकजेट, लेझर आणि थर्मल _____ चे सर्वसामान्य प्रकार आहेत.
 अ) प्रिंटर   ब) माऊस   क) मॉनिटर   ड) कीबोर्ड
- v) कीबोर्डवरील 0 – 9 अशी लेबल असलेल्या कीज्ना _____ म्हणतात.
 अ) नेव्हिगेशन कीज्   ब) न्यूमरिक कीज्   क) फंक्शन कीज्   ड) टॉगल कीज्
- vi) खालीलपैकी _____ इनपुट डिव्हाईस नाही.
 अ) माऊस   ब) की बोर्ड   क) जॉयस्टिक   ड) मॉनीटर
- vii) _____ हे अँटीव्हायरस आहे.
 अ) स्कॅनर   ब) गूगल   क) क्वीक हिल   ड) वरीलपैकी नाही
- viii) एम.एस. ऑफीस हे _____ सॉफ्टवेअर आहे.
 अ) इन्फॉर्मेशन   ब) अॅप्लीकेशन   क) सिस्टिम   ड) वरीलपैकी नाही
- ix) स्कॅनर हे _____ उपकरण आहे.
 अ) आऊटपुट   ब) इनपुट   क) सॉफ्टवेअर   ड) प्रोसेसिंग
- x) e-mail मध्ये 'e' म्हणजे _____
 अ) इलेक्ट्रिक   ब) इंजिन   क) इलेक्ट्रोड   ड) इलेक्ट्रॉनिक

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Semester – IV) (New) (CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper – XIII)
Information and Communication Technology (ICT) in
Physical Education

Day and Date : Friday, 5-5-2017
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Marks : 60

N.B. : i) **All questions are compulsory.**
ii) **Candidate who intend to write their answer in Marathi are advised to read the English paper also.**

2. Answer the following question (**any one**) : **15**
- i) List the input devices and explain any one of them.
  - ii) How can we improve our communication skills ?
3. Answer the following question (**any one**) : **15**
- i) How to implement ICT in Physical Education ?
  - ii) Explain the use of internet in physical education research process.
4. Answer the following question (**any one**) : **15**
- i) What do you mean by ICT ? Explain the information.
  - ii) List the output devices and explain any one of them.
5. Answer the following question in brief (**any three**) : **15**
- i) Types of network.
  - ii) Computer care.
  - iii) Features of MS Word.
  - iv) Features of Excel.

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा (कोणतेही एक) : **15**
- इनपुट डिवाईसची यादी करा व त्यापैकी एक सविस्तर स्पष्ट करा.
  - संप्रेशन कौशल्य कसे सुधारता येईल स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा (कोणतेही एक) : **15**
- शारीरिक शिक्षणात ICT चा वापर, उपयोग कसा होतो ? सविस्तर लिहा.
  - शारीरिक शिक्षण संशोधन प्रक्रियेत इंटरनेटचा उपयोग कसा होतो स्पष्ट करा.
4. खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा (कोणतेही एक) : **15**
- ICT म्हणजे काय ते सांगून माहिती स्पष्ट करा.
  - आऊटपुट डिवाईसची यादी करून कोणतेही एक स्पष्ट करा.
5. खालील प्रश्नांचे थोडक्यात उत्तर लिहा (कोणतेही तीन) : **15**
- नेटवर्कचे प्रकार
  - संगणकाची निगा
  - एम.एस. वर्डची वैशिष्टे
  - एक्सेलची वैशिष्टे.
-

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester – IV) (New-CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper – XIV)
Sports Psychology and Sports Sociology

Day and Date : Monday, 8-5-2017
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 70

- Instructions :** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) **All questions are compulsory**.
3) The candidates should **read the original question in English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternatives :

10

- 1) Psychology is a science of
  - a) Human behaviour
  - b) Human thinking
  - c) a) and b)
  - d) None of these
- 2) _____ is a psychological and physical condition that cause, one to expand effort to satisfy needs and wants.
  - a) Motivation
  - b) Anxiety
  - c) Aggression
  - d) All of these
- 3) Motivation is classified into _____ broad categories.
  - a) Two
  - b) One
  - c) Three
  - d) All of these
- 4) Cattle prove his personality definition in _____ year.
  - a) 1950
  - b) 1960
  - c) 1970
  - d) 1980
- 5) _____ involving individuals and team are full of stress encounters.
  - a) Sports competition
  - b) Sports management
  - c) a) and b)
  - d) None of these
- 6) Sociology of sports focuses of the study of
  - a) Sports as an institution
  - b) Sports as a life
  - c) a) and b)
  - d) None of these
- 7) Socialization depends upon the _____
  - a) Social heritage
  - b) Cultural heritage
  - c) a) and b)
  - d) None of these
- 8) _____ is a science of interested in institution of society.
  - a) Sociology
  - b) Psychology
  - c) Anatomy
  - d) None of these
- 9) Psychology means the science of human behaviour, this definition is made by
  - a) Wount
  - b) Watson
  - c) Fried
  - d) McDougall
- 10) Sports sociologists should have a background of
  - a) Psychology
  - b) Sociology
  - c) a) and b)
  - d) None of these

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) मानसशास्त्र हे _____ चे शास्त्र आहे.
अ) मानवी वर्तणूक   ब) मानवी विचार   क) अ) आणि ब)   ड) यापैकी नाही
- २) _____ म्हणजे मानसशास्त्रीय आणि शारीरिक स्थिती की ज्यामुळे शक्ती आपले प्रयत्न सुरक्षिततेसाठी व गरजापूर्तीसाठी वाढवते.
अ) प्रेरणा   ब) चिंता   क) आक्रमकता   ड) वरिल सर्व
- ३) प्रेरणेचे _____ व्यापक स्तरावर वर्गीकरण केले गेले आहे.
अ) दोन   ब) एक   क) तीन   ड) वरिल सर्व
- ४) कॅटल यांनी त्यांच्या व्यक्तीमत्वाची व्याख्या _____ या वर्षी सिद्ध केली.
अ) १९५०   ब) १९६०   क) १९७०   ड) १९८०
- ५) _____ मध्ये व्यक्तीगत आणि सांघिक दबावाचा सामना करतात.
अ) क्रीडा स्पर्धा   ब) क्रीडा व्यवस्थापन
क) अ) आणि ब)   ड) यापैकी नाही
- ६) क्रीडा समाजशास्त्र _____ अभ्यासावर भर देते.
अ) क्रीडा एक संस्था   ब) क्रीडा एक जीवन   क) अ) आणि ब)   ड) यापैकी नाही
- ७) समाजीकरण हे _____ वर अवलंबून असते.
अ) सामाजिक वारसा   ब) सांस्कृतिक वारसा
क) अ) आणि ब)   ड) यापैकी नाही
- ८) समाजातील संस्थाबदल अभिरुची असणारे शास्त्र म्हणजे
अ) समाजशास्त्र   ब) मानसशास्त्र   क) शरीरशास्त्र   ड) यापैकी नाही
- ९) मानसशास्त्र म्हणजे मानवी वर्तनाचे शास्त्र असे _____ यांनी सांगितले.
अ) वूंट   ब) वॉटसन   क) फ्राईड   ड) मॅकडयुगल
- १०) क्रीडा समाजशास्त्राचा _____ प्रकारची पार्श्वभूमी असावी लागते.
अ) मानसशास्त्र   ब) समाजशास्त्र   क) अ) आणि ब)   ड) यापैकी नाही

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Semester – IV) (New-CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper – XIV)
Sports Psychology and Sports Sociology

Day and Date : Monday, 8-5-2017
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Marks : 60

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**

2) **The candidates should read the original question in English.**

2. Answer the following question (**any one**) : **15**
- 1) Define sports psychology and explain need and importance of sports psychology in physical education and sports.
  - 2) Explain the meaning and definition of sports sociology in detail.
3. Answer the following question (**any one**) : **15**
- 1) Explain the status of sports women in our society. And explain the participation pattern among women.
  - 2) What is personality ? Explain various personality traits of sportsmen in detail.
4. Answer the following question (**any one**) : **15**
- 1) Define anxiety and explain competitive anxiety and sports performance.
  - 2) Define stress and explain causes of stress.
5. Answer the following questions in brief (**any three**) : **15**
- 1) Group dynamic
  - 2) National Integration through sports
  - 3) Motivation
  - 4) Leadership.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) क्रीडा मानसशास्त्राचा अर्थ लिहा आणि क्रीडा मानसशास्त्राची शारीरिक शिक्षण व क्रीडा मध्ये गरज व महत्त्व लिहा.
- २) क्रीडा समाजशास्त्राचा अर्थ आणि व्याख्या देवून त्याचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) स्त्री खेळाडूचे समाजातील स्थान स्पष्ट करा. स्त्रियांचे क्रीडेतील सहभागाचे प्रमाण स्पष्ट करा.
- २) व्यक्तिमत्व म्हणजे काय ? खेळाडूंच्या व्यक्तिमत्वाचे निरनिराळे पैलू स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) चिंता म्हणजे काय ते सांगून स्पर्धात्मक चिंता व क्रीडाप्राविण्य स्पष्ट करा.
- २) ताण म्हणजे काय ? ताणाची कारण स्पष्ट करा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) : १५
- १) समूह गतीमानशीलता
- २) क्रीडातून राष्ट्रीय एकात्मता स्पष्ट करा.
- ३) प्रेरणा
- ४) नेतृत्व.
-

Seat No.	
----------	--

**M.P. Ed. (Semester – IV) (New – C.B.C.S.) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper – XVI)
Value and Environmental Education**

Day and Date : Friday, 12-05-2017
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 70

- Instructions :** 1) **All questions are compulsory.**
2) *The candidates should read the original questions in **English**.*
3) **Q. No. 1 is compulsory. It should be solved in first 15 minutes in Answer Book on Page No. 3.**

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

10

- 1) The word 'Environment' is derived from _____ language.
a) Roman   b) French   c) Latin   d) Greek
- 2) Plantation is activity of
a) Physical value   b) Moral value
c) Cultural value   d) Environmental value
- 3) Cleaning collage campus is the example of
a) Religion   b) Neatness   c) Modesty   d) None of these
- 4) United Nations President Summons Advisory Committee stated the concept of water pollution in _____ year.
a) 1960   b) 1981   c) 1965   d) 1973
- 5) The type of value is
a) Personal   b) Communal   c) Both a) and b)   d) None of these
- 6) World Environment Committee was appointed in
a) 1980   b) 1981   c) 1987   d) 1984
- 7) _____ is a National value.
a) Patriotism   b) National integration
c) Both a) and b)   d) None of these
- 8) The Supreme Court has given permission for Environment Education Curriculum in _____ year.
a) 2004   b) 1982   c) 2005   d) 2003

- 9) The core value is
 a) Patriotism
 b) National integration
 c) Neatness
 d) Above all
- 10) Value change according to
 a) Time
 b) Money
 c) Nature
 d) Object

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) पर्यावरण हा शब्द _____ या भाषेतून आलेला आहे.
 अ) रोमन   ब) फ्रान्स   क) लॅटिन   ड) ग्रीक
- २) वृक्षारोपन ही _____ कृती आहे.
 अ) भौतिक मूल्य   ब) नैतिक मूल्य   क) सांस्कृतिक मूल्य   ड) वातावरणीय मूल्य
- ३) महाविद्यालय परिसर स्वच्छ करणे हे _____ चे उदाहरण आहे.
 अ) धार्मिक   ब) व्यवस्थितपणा   क) नम्रता   ड) यापैकी नाही
- ४) जल प्रदूषणाची संकल्पना संयुक्त संस्थानाच्या प्रेसिडेंट समन्स सल्लागार समितीने इ. सन _____ वर्षी मांडली.
 अ) १९६०   ब) १९८१   क) १९६५   ड) १९७३
- ५) मूल्याचा _____ हा प्रकार आहे.
 अ) वैयक्तिक   ब) सामूहिक   क) अ) आणि ब) दोन्ही   ड) यापैकी नाही
- ६) जागतीक पर्यावरण समिती _____ वर्षी नेमण्यात आली.
 अ) १९८०   ब) १९८१   क) १९८७   ड) १९८४
- ७) _____ हे राष्ट्रीय मूल्य आहे.
 अ) देशभक्ती   ब) राष्ट्रीय एकात्मता   क) अ) आणि ब) दोन्ही   ड) यापैकी नाही
- ८) सर्वोच्च न्यायालयाने पर्यावरण शिक्षणाच्या अभ्यासक्रमाला _____ या वर्षी मान्यता देण्यात आली.
 अ) २००४   ब) १९८२   क) २००५   ड) २००३
- ९) मूलभूत मूल्य _____ आहे.
 अ) देशभक्ती   ब) राष्ट्रीय एकात्मता   क) सुभकपणा   ड) वरील सर्व
- १०) मूल्य _____ नुसार बदलतात.
 अ) काळ   ब) पैसा   क) निसर्ग   ड) वस्तू

Seat No.	
-------------	--

M.P. Ed. (Semester – IV) (New – C.B.C.S.) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper – XVI)
Value and Environmental Education

Day and Date : Friday, 12-05-2017
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Marks : 60

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**
2) **The candidates should read the original questions in English.**

2. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- 1) What are the types of ecosystem ? Write structure and function of ecosystem.
  - 2) Explain the concept, need and scope of environmental education.
3. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- 1) Explain need and importance of value education.
  - 2) Write features of moral educated person.
4. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- 1) Explain air pollution and noise pollution.
  - 2) Explain causes of rural health problems.
5. Answer the following questions in brief (**any three**) : **15**
- 1) Pollution and Govt. policies.
  - 2) Classification of value.
  - 3) Soil pollution.
  - 4) Moral values.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) परिसंस्थेचे प्रकार कोणते ? परिसंस्थेची रचना व कार्य स्पष्ट करा.
  - २) पर्यावरण शिक्षणाची संकल्पना, गरज आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) मुल्य शिक्षणाची गरज व महत्व लिहा.
  - २) नैतिक शिक्षित व्यक्तीची वैशिष्टे लिहा.
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) हवा प्रदूषण व ध्वनी प्रदूषण या विषयी सविस्तर लिहा.
  - २) ग्रामीण आरोग्य समस्याचे कारणे लिहा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) : १५
- १) प्रदूषण आणि सरकारचे धोरण.
  - २) मुल्यांचे वर्गीकरण.
  - ३) मृदा (जमीनीचे) प्रदूषण.
  - ४) नैतिक मूल्य.
-

SLR-Z – 35

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester – IV) (New – CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper – XVI)
Educational Technology in Physical Education and Sports

Day and Date : Friday, 12-5-2017
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 70

- N. B. :** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) **All questions are compulsory**.
3) Candidate who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read in **English Paper** also.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

10

- 1) In Telecommunication _____ conferencing is included.
a) Audio   b) Video   c) Computer   d) All above
- 2) _____ Technology are mainly used in virtual school.
a) Live Audio Communication   b) Live Video Communication
c) Chat Communication   d) All above
- 3) _____ software is required for application of the internet.
a) Modem   b) Browser   c) Computer   d) MS Excel
- 4) Teaching instructional and _____ technology are the forms of ET.
a) Instructional   b) Educational   c) Behaviour   d) None of these
- 5) Teaching technology consists of input, process, _____
a) Behaviour   b) Memory   c) Outcome   d) Object
- 6) Communication this word is formed from the Latin word _____
a) Communis   b) Common   c) Communicate   d) None of these
- 7) Radio, Tape recorder, Loud speaker, etc are the example of _____ aids.
a) Audio Visual   b) Visual   c) Audio   d) All above
- 8) In instructional technology _____ learning theories and principles are used.
a) Social   b) Psychological   c) Philosophical   d) None of these
- 9) Oral, written and visual these are the types of _____
a) Communication   b) Group discussion
c) Mass Communication   d) Verbal Communication

P.T.O.

- 10) Animation films play an important role to develop childrens _____
 a) Personality b) Physical ability
 c) Imagination d) None of these

मराठी रूपांतर

१. खालील योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) दूरसंप्रेषणात _____ परिषदेचा समावेश होतो.
 अ) श्राव्य ब) चित्रित क) संगणक ड) वरील सर्व
- २) अभासी शाळेत _____ तंत्रज्ञान हे प्रामुख्याने वापरले जाते.
 अ) थेट श्राव्य संप्रेषण ब) थेट चित्रित संप्रेषण
 क) चाट संप्रेषण ड) वरील सर्व
- ३) इंटरनेटचे उपयोजन करण्यासाठी _____ या सॉफ्टवेअरची आवश्यकता असते.
 अ) मोडॅम ब) ब्राउजर क) संगणक ड) एम.एस. एक्सेल
- ४) अध्यापन, अनुदेशन आणि _____ तंत्रविज्ञान ही शैक्षणिक तंत्रविज्ञानाची विविध रूपे आहेत.
 अ) अनुदेशन ब) शैक्षणिक क) वर्तनवादी ड) यापैकी नाही
- ५) अध्यापन तंत्रविज्ञानात आंतरभरण, प्रक्रिया व _____ ही तिन्ही अंगे व्यक्त होतात.
 अ) वर्तन ब) स्मृती क) निष्पत्ति ड) हेतू
- ६) संभाषण संप्रेषण हा शब्द लॅटिन भाषेतील _____ या शब्दापासून तयार झालेला आहे.
 अ) कम्यूनिस ब) कॉमन क) कम्यूनिकेट ड) यापैकी नाही
- ७) रेडियो, ध्वनिमुद्रक, ध्वनिवर्धक इत्यादि _____ साधनाचे उदाहरण आहे.
 अ) दृक्श्राव्य ब) दृक् क) श्राव्य ड) वरील सर्व
- ८) अनुदेशन तंत्र विज्ञानामध्ये _____ अध्ययन उपपत्तीचा व तत्वांचा उपयोग केला जातो.
 अ) समाजशास्त्रीय ब) मानसशास्त्रीय क) तात्वीक ड) यापैकी नाही
- ९) मौखिक, लिखित आणि दृश्य हे _____ चे विविध प्रकार आहेत.
 अ) संप्रेषण ब) गट चर्चा क) जनसंवाद ड) शाब्दिक संप्रेषण
- १०) ऑनिमेशन फिल्मस लहान मूलांची _____ विकसित करण्यात महत्वाची भूमिका वाजावते.
 अ) व्यक्तिमत्व ब) शारीरिक क्षमता क) कल्पना ड) यापैकी नाही

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Semester – IV) (New – CBCS) Examination, 2017
PHYSICAL EDUCATION (Paper – XVI)
Educational Technology in Physical Education and Sports

Day and Date : Friday, 12-5-2017

Marks : 60

Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

- N.B. :** 1) **All questions are compulsory.**
2) *Candidate who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read in **English** Paper also.*

2. Answer the following question (**any one**) : **15**
- 1) Explain the transactional usage of educational technology.
  - 2) Explain the stages of programmed learning in detail.
3. Answer the following question (**any one**) : **15**
- 1) Describe the recent innovation in the area of ET interactive video.
  - 2) Explain the recent trends of Research in Educational technology.
4. Answer the following question (**any one**) : **15**
- 1) Explain the criteria for selection of instructional units.
  - 2) Define the concept of instructional design and explain its stages of development.
5. Answer the following question in brief (**any three**) : **15**
- 1) Media application stage
  - 2) Modes of communication
  - 3) Process of communication
  - 4) SITE experiment.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) शैक्षणिक तंत्रज्ञानाचा व्यवहारातील वापर सविस्तर स्पष्ट करा.
  - २) नियोजनबद्ध अध्ययनाची पायरी सविस्तर स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नाचे उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) शैक्षणिक तंत्रज्ञानातील मुलाखत व्हीडीओ क्षेत्रातील नूतन नवकल्पना सविस्तर वर्णन करा.
  - २) शैक्षणिक तंत्रज्ञान संशोधनातील नूतन कक्ष सविस्तर स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नाचे उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १५
- १) मार्गदर्शक घटकांच्या निवडीचे निकष सविस्तर स्पष्ट करा.
  - २) मार्गदर्शक आराखड्याची संकल्पना सांगून त्यांच्या विकासाच्या पायऱ्या सविस्तर स्पष्ट करा
५. खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) : १५
- १) माध्यम वापरण्याच्या पायऱ्या
  - २) संप्रेषण पद्धती
  - ३) संप्रेषण प्रक्रिया
  - ४) एस. आय. टी. इ. प्रयोग.
-